

Η!

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

14.02.2016

www.simerini.com.cy

ΔΕΚΑ ΜΟΥΣΙΚΑ
ΝΤΟΥΕΤΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ

// ΣΕΛΙΔΑ 6

HARRY FRANKFURT: Η ΜΠΟΥΡΔΟΛΟΓΙΑ,
ΤΟ ΑΛΟΓΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΤΙΚΗΣ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

ΕΙΚΟΣΙ ΕΝΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΚΑΡΟΛΟ ΚΟΥΝ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 10-11

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευτικά δυστυχισμένοι ♡ Nikos Karouzos

ΤΟ
«**CASTING**»
ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΓΚΑΛΙΝ ΣΤΟΝ ΘΟΚ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΖΗΣ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί
στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

«Ο θάνατος το στρώνει»

Όπως πολλοί, χρωστάω πολλά στον Guy Debord και στον Κορνήλιο Καστοριάδη. Η σκέψη, το έργο, και ο βίος τους αποτέλεσαν για μένα ισχυρούς και πολύτιμους οδοδείκτες

Νύξεις

«Τι θέλουν από μας; Κι όμως, υπήρξαμε μια φάρα κάποτε. Δυσκολευτήκαμε τόσο πολύ να μαζευτούμε όσοι μαζευτήκαμε», γράφει ο ποιητής Γιώργος Κακούλιδης στο μυθιστόρημά του, το «Μίστερ Μπούλντογκ» (εκδ. Λιβάνης)

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Ρωμαίος και Ιουλιέτα

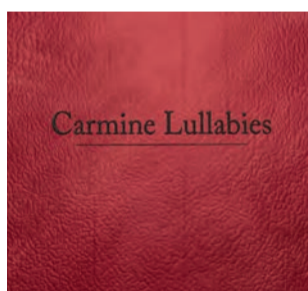
Αναμετάδοση από το Λονδίνο του αριστουργήματος του Sir Kenneth MacMillan για το Royal Ballet. Με φόντο την αναγεννησιακή Βερόνα της Ιταλίας, ο Ρωμαίος και η Ιουλιέτα ανακαλύπτουν τον πιο βαθύ, τον πιο τραγικό έρωτα όλων των εποχών. Σήμερα Κυριακή, 14 Φεβρουαρίου, 18:00, Θέατρο Ριάλτο.

2

Ελεονώρα Ζουγανέλη

Η Ελεονώρα Ζουγανέλη τραγουδά αφιλοκερδώς για το σωματείο κοινωνικής μέριμνας Άγιων Ομολογητών. Την Τρίτη, 16 Φεβρουαρίου στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, η ώρα 20:30. Η τιμή εισιτηρίου είναι €30. Περισσότερες πληροφορίες στα τηλέφωνα: 22451740, 22668110 και 99485050.

3

Πορφυρένια Νανουρίσματα

Η a bookworm publication παρουσιάζει την αγγλόφωνη ποιητική συλλογή με τίτλο «Πορφυρένια Νανουρίσματα» της Μαριλένας Ζαχαίου. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο, 20 Φεβρουαρίου, στις 20:00 στο Πρόζακ Καφενείο στη Λευκωσία.

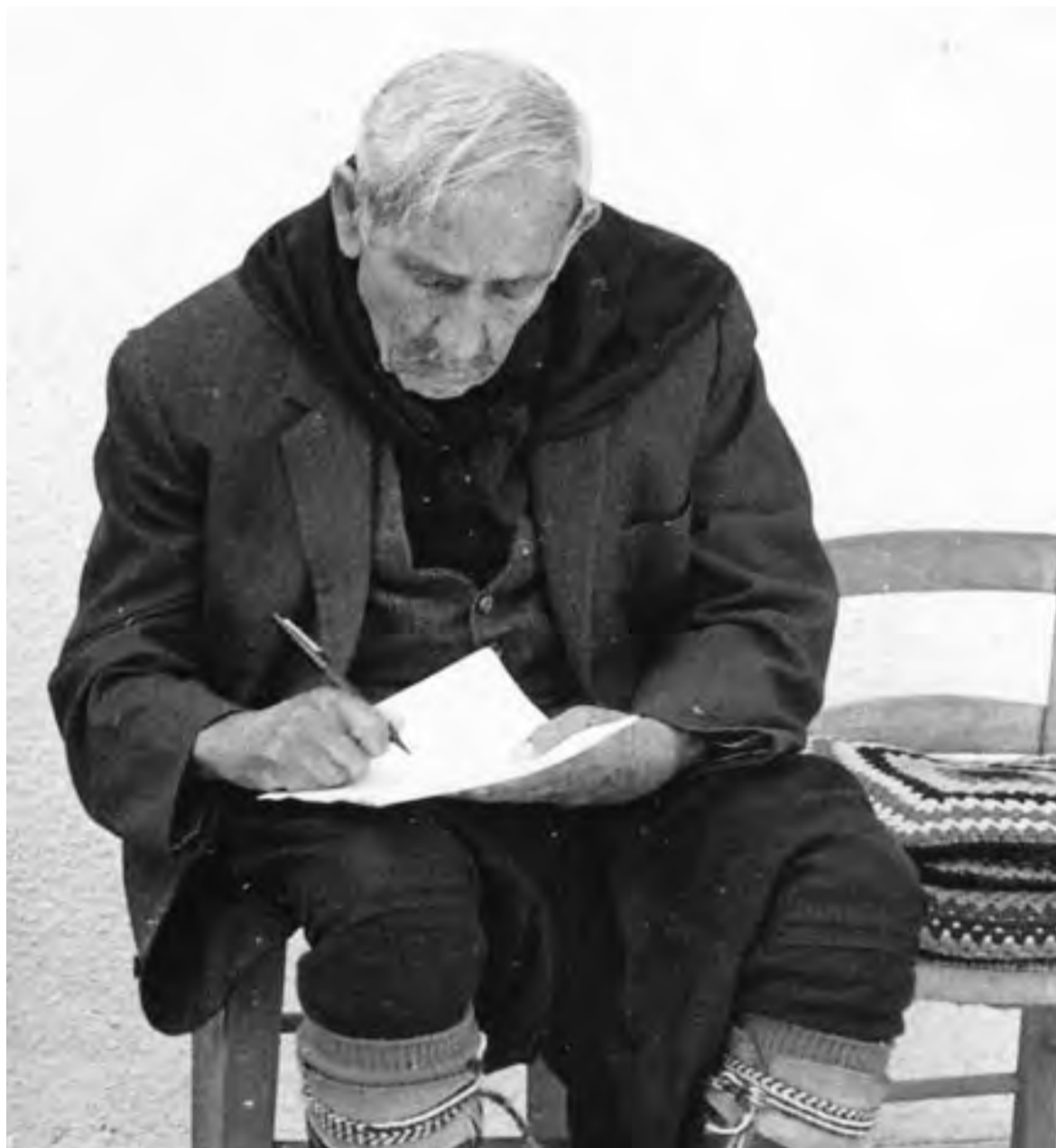

4

Σταχτοπούτα

Η ξεκαρδιστική «Σταχτοπούτα» του Ανδρέα Αραούζου, σε μουσική του κορυφαίου Ελλαδίτη συνθέτη Θοδωρή Οικονόμου, επιστρέφει στις 20 και 21 Φεβρουαρίου στην Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη. Πληροφορίες: 77777040.

Ποίηση // Φουαγιέ Θεάτρου Ένα

Εκδήλωση μνήμης για τον Παύλο Λιασίδη

Εκδήλωση μνήμης για τον κορυφαίο ιδιοματικό ποιητή της Κύπρου Παύλο Λιασίδη (1901-1985), με την ευκαιρία της συμπλήρωσης τον περασμένο Σεπτέμβριο 30 χρόνων από τον θάνατό του και της επικείμενης τον προσεχή Μάρτιο 115ης επετείου από τη γέννησή του.

Στην εκδήλωση, που θα γίνει την Τρίτη, 16 Φεβρουαρίου, και ώρα 7:30 μ.μ., στο Foyer (φουαγιέ) του Θεάτρου Ένα (Β Δημοτική Αγορά Λεμεσού), θα μιλήσει ο Θωμάς Συμεού, μελετητής του Παύλου Λιασίδη, με θέμα: «115 χρόνια από τη γέννηση και 30 χρόνια από τον θάνατο του Παύλου Λιασίδη. Η πολυθεματικότητα και διαχρονική επικαιρότητα του έργου του». Στην εκδήλωση θα ακουστούν ποιήματα του

Παύλου Λιασίδη σε απαγγελία από ηθοποιούς, αλλά και σε ηχογραφημένη απόδοση από τον ίδιο τον ποιητή.

Στον χώρο της εκδήλωσης θα διατίθεται, επίσης, το βιβλίο του Θωμά Συμεού «Όψεις της κοσμοθεωρίας του Παύλου Λιασίδη / Ανθολόγιο Παύλου Λιασίδη». Σ' αυτό ο συγγραφέας επιχειρεί την ανάλυση του ποιητικού φαινομένου που υπακούει στο όνομα Παύλος Λιασίδης, μακριά από τις συνήθως απλουστευτικές και κατά κανόνα επιδερμικές προσεγγίσεις που χαρακτηρίζουν τις περισσότερες έως τώρα τριάντα χρόνια από τον θάνατο του ποιητή αναφορές στο έργο του.

Αντικείμενο αυτής της ανάλυσης γίνεται η υπό διαμόρφωση κοσμοθεωρία του Παύλου Λιασίδη, όπως αυτή αποτυπώνεται στα διάφορα στάδια της

δημιουργίας του. Έτσι, στα τέσσερα κεφάλαια-μελέτες του βιβλίου γίνεται κατ' αρχάς μια προσπάθεια ανίχνευσης και προσδιορισμού των πηγών -εμπειρικών και κειμενικών- της κοσμοαντίληψης του ποιητή, η οποία στη συνέχεια επεκτείνεται στην εννοιολογική ανάλυση του έργου του, καθώς και στον προσδιορισμό των κοσμοθεωρητικών σημασιών ποιητικών του συμβόλων.

Ως αποτέλεσμα αυτής της πολυπρισματικής συνεξέτασης του έργου του ποιητή, ο αναγνώστης θα έχει την ευκαιρία να αντιληφθεί το πραγματικό μέγεθος του δημιουργικού του άθλου, βιώνοντάς τον τελικά στην πηγή του, μέσα από τα δείγματα γραφής που παρατίθενται με τη μορφή ανθολογίου του Παύλου Λιασίδη στο δεύτερο μέρος του βιβλίου.

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος, Βοηθός Υπεύθυνου Έκδοσης: Μαρία Μηνά, Συμμετέχοντες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου, Γιάννης Ζελιανός, Λογγίνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχάλαρος, Μάριος Αδάμου, Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά πρότυπο ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Τάσος Λειβαδίτης, Αυτό το αστέρι είναι για όλους μας

Κοίταξε πώς ρήμαξε η γειτονιά μας, αγαπημένη μου

// ΣΕΛΙΔΑ 16

Σινεμά και Τρομοκρατία

«Τι είναι τρομοκράτης, τι μη τρομοκράτης και τι το ανάμεσό τους;». Παραφράζοντας τον Σεφέρη, διερωτώμαστε για τη φύση της τρομοκρατίας σε έναν δυσοίωνο κόσμο, μέσα από έξι πρόσφατες κινηματογραφικές δημιουργίες

Επικίνδυνες Σχέσεις

Το Θέατρο Ριάλτο, όπως και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, παρουσιάζουν τη νέα παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου του Λονδίνου, στην εξαιρετική αυτή διασκευή του Christopher Hampton και σε σκηνοθεσία της Jossie Rourke

Θέατρο // National Theatre Live

Επικίνδυνες Σχέσεις

Το γεμάτο από σεξ, ίντριγκα και προδοσία μυθιστόρημα του Σοντερλό ντε Λακλό στην εξαιρετική προσαρμογή του Christopher Hampton σάρωσε κυριολεκτικά, κερδίζοντας τα βραβεία Olivier και Evening Standard για το καλύτερο θεατρικό έργο. Το Θέατρο Ριάλτο, όπως και ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου, παρουσιάζουν τη νέα παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου του Λονδίνου, στην εξαιρετική αυτή διασκευή του Christopher Hampton και σε σκηνοθεσία της Jossie Rourke.

Υπόθεση: Αν και πρώην εραστές, η Μαρκισσία ντε Μερτέιγ και ο Υποκόμης Βαλμόν είναι πλέον ανταγωνιστές σε ένα σκληρό παιχνίδι αποπλάνησης

και εκδίκησης. Η Μαρκισσία ντε Μερτέιγ προκαλεί το Βαλμόν να διαφθείρει την αθώα Σεσίλ ντε Βολάνζ την παραμονή του γάμου της, όμως ο Βαλμόν έχει βάλει στο στόχαστρο την ενάρτη και απaráμιλλης ομορφιάς Μαντάμ ντε Τουρβέλ. Όσο οι ανελέητοι αυτοί αριστοκράτες παίζουν με την καρδιά και την υπόληψη άλλων ανθρώπων, ίσως τελικά αποδειχθεί ότι οι ίδιοι είναι πιο ευάλωτοι από όσο φαντάζονται.

Κριτικές: «Ένα σαγηνευτικό θεατρικό!»

Evening Standard «Μια από τις καλύτερες θεατρικές διασκευές που γράφτηκαν ποτέ»

Observer ****
Διάρκεια: 185'

Τρίτη, 16 Φεβρουαρίου 2016, ώρα 20.30
ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου
Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717 (Τρίτη - Κυριακή 10.00 π.μ. - 1.30 μ.μ. και 4.00 μ.μ. - 6.00 μ.μ.)
Εισιτήρια: €10 / €6
Με ελληνικούς και τουρκικούς υπότιτλους
ΛΕΜΕΣΟΣ, Θέατρο Ριάλτο
Πληροφορίες / Κρατήσεις: 77 77 77 45
Εισιτήρια: € 10 - 7ETicket: www.rialto.com.cy
Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους

Ηδύφωνο

Κώστας Βάρναλης

Σαν σήμερα, στις 14 Φεβρουαρίου του 1884, γεννήθηκε ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές της Ελλάδας. Έχει καταχωριστεί ως ποιητής, πεζογράφος και δοκιμιογράφος με διαλεκτική υλιστική οπτική της τέχνης

Μουσική // Συναυλία πιάνου για τέσσερα χέρια

Το Σάββατο, 20 Φεβρουαρίου, και ώρα 8:00 μ.μ. θα πραγματοποιηθεί συναυλία πιάνου στο Τεχνόπολις 20 με τις Κλειώ Παπαδιά και Στέφανη Σωτηρίου, οι οποίες θα μας ξεναγήσουν στον κόσμο του παινιστικού ρεπερτορίου για 4 χέρια. Η συναυλία θα επαναληφθεί στη Λευκωσία την Πέμπτη, 25 Φεβρουαρίου, στο Κέντρο Τεχνών Κάνθου στις 8:00 μ.μ. (Αγίου Νικολάου

49, Παλουριώτισσα, 1040, Λευκωσία). Οι συναυλίες πραγματοποιούνται με την ευγενική στήριξη της εταιρείας Socrates Savvides, των πιάνων KAWAI και του ωδείου Diapason Music Lab. Είσοδος: 10 ευρώ (μαθητές: 5 ευρώ). Απαραίτητη η προκράτηση εισιτηρίων στο 70002420. Το Τεχνόπολις 20 θα είναι ανοικτό μισή ώρα νωρίτερα για καφέ και ποτό.

Εικαστικά // Όπου υπάρχει αγάπη

Ο πολυχώρος «Κάπου Αλλού» τελεί σήμερα Κυριακή, 14 Φεβρουαρίου, στις 18:00, τα εγκαίνια της έκθεσης φωτογραφίας με θέμα «Όπου υπάρχει αγάπη», με τη συμμετοχή του Φωτογραφικού Ομίλου Κερύνειας. Η έκθεση περιλαμβάνει φωτογραφίες με θέμα την αγάπη σε κάθε της μορφή.

Στις 19:30 η Μαρία Κωνσταντίνου θα σας κρατήσει συντροφιά στο πάνο, ερμηνεύοντας τραγούδια αγάπης όλων των εποχών. Είσοδος: 3 ευρώ. Πληροφορίες: 99453637. Η έκθεση θα είναι ανοικτή Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη από τις 16:00-20:00 και θα διαρκέσει μέχρι την 1η Μαρτίου 2016.

Θέατρο // Αργοπορημένη Αγάπη

Το θρυλικό θέατρο «Na Maloy Bronnoy» της Μόσχας έρχεται στην Κύπρο! Στις 15 Φεβρουαρίου στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό παρουσιάζεται η κωμικοτραγική παράσταση «Αργοπορημένη Αγάπη», που βασίζεται στο θεατρικό έργο του βραβευμένου με Νόμπελ Λογοτεχνίας Isaac Bashevis Singer. Πρόκειται για μια συγκινητική ιστορία για έναν μοναχικό άνθρωπο, τον Harry Bendiner, ο οποίος έχει ζήσει μια δύσκολη ζωή, γεμάτη ατέ-

λειωτες απώλειες. Αλλά μια μέρα στο κατώφλι του σπιτιού του Harry εμφανίζεται μια καταπληκτική γυναίκα, η οποία φέρνει τον έρωτα και το πάθος στην καρδιά του. Η ζωή του Harry γεμίζει με νόημα και πίστη, και χωρίς φόβο είναι έτοιμος να προχωρήσει και να τελειώσει αυτά που δεν είχε τον χρόνο να κάνει πριν. Διάρκεια: 2 ώρες και 10 λεπτά με διάλειμμα. Τιμή εισιτηρίων: 35 και 40 ευρώ. Η παράσταση είναι στη ρωσική γλώσσα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Κώστας Βάρναλης: «Προσεγγίζοντάς τον ακοιμάτιστα»

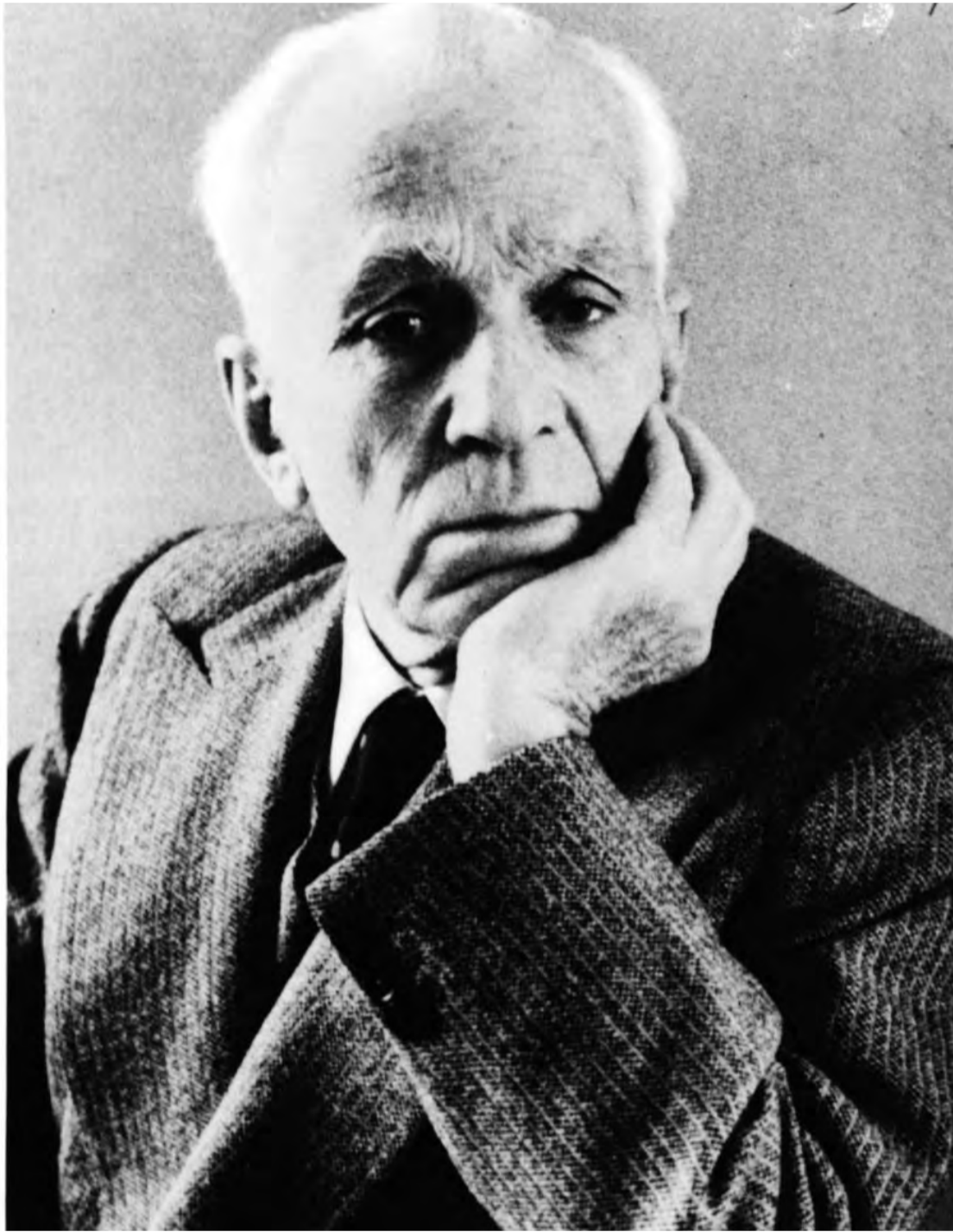
Αφιέρωμα // Σαν σήμερα, στις 14 Φεβρουαρίου του 1884, γεννήθηκε ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές της Ελλάδας. Αν και αποτελεί μίαν από τις σημαίες της αριστερής ποίησης ή τέχνης, εντούτοις η απόσταση που έχουμε διανύσει από την εποχή του μας επιτρέπει να τον διαβάσουμε και προσεγγίσουμε έξω από τα στεγανά έως κίβδηλα κομματικά χαρακώματα μίας και μόνο πολιτικής ιδεολογίας

Εχει καταχωριστεί ως ποιητής, πεζογράφος και δοκιμιογράφος με διαλεκτική υλιστική οπτική της τέχνης. Ο Μενέλαος Λουντέμης έχει γράψει πως «η ποίηση του Βάρναλη δεν μύριζε ποτέ γάλα. Μύριζε από την αρχή μπαρούτι· κατέβηκε δηλαδή στο στίβο χωρίς πάρα πολλά γυμνάσματα και δοκιμές και περιπλανήσεις στους λειμώνες των ασφόδελων. Μ' άλλα λόγια, χωρίς αυτές τις πεισιθάνατες κραυγές που έβγαζαν όλοι οι λυρικοί του καιρού του. Όχι. Η ποίηση του Βάρναλη ήταν από την αρχή αρσενική, λάσια, μια βολίδα που έπεσε μες στα στεκούμενα νερά του μελίπικτου λυρισμού». Ενώ ο Μιχάλης Περάνθης έχει σημειώσει πως «η πείρα της κοινωνικής θεωρίας, αλλά και η αρχαία ελληνική αγωγή, μαζί με μία εκτάκτως λεπτή έλξη προς το αισθητικό και το ωραίο, το καλλιτεχνικό ωραίο, που ρέει στο αίμα του, διαμόρφωσαν ένα προσωπικό και φιλοσοφημένο λογοτεχνικό χαρακτήρα· που συγκέντρωσε τις ελπίδες για την καλλιέργεια και στον τόπο μας της αριστερής τέχνης». Σφοδρότατες οι αιχμές του Λουντέμη για την ποίηση της δράκας εκείνης των αστών που σχιμάτισαν την περιβόητη γενιά του '30, ενώ οι ελπίδες του Περάνθη, μάλλον, προδόθηκαν. Εποχές άλλες, εθνικού δικασμού, μίσους ταξικού, πολιτικού και αδελφικού που εκμεταλλευτήκανε όλοι με, αλίμονο, αιματοβαμμένο τρόπο. Φαίνεται πως ούτε τότε, ούτε τώρα ακούει κανείς τον Σολωμό: «Από στόμα οπού φθονάει./ Πάλληκάρια, ασ μην 'πωθή./ Πως το χέρι σας κτυπάει/ Του αδελφού την κεφαλή./ Μην ειπούν στο στοχασμό τους/ Τα ξένα έθνη αληθινά:/ Εάν μισούνται ανάμεσό τους/ Δεν τους πρέπει ελευθεριά.».

Από το Αρχείο Ελλήνων Λογοτεχνών

Ο Κώστας Βάρναλης γεννήθηκε το 1884 στον Πύργο της Βουλγαρίας (τότε Ανατολικής Ρωμυλίας), όπου βίωσε το κλίμα του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897. Το 1898 τέλειωσε το Ελληνικό Σχολείο και γράφτηκε στα Ζαρίφεια Διδασκαλεία. Ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του το 1902 και διορίστηκε δάσκαλος στο σχολείο του Πύργου σε ηλικία δεκαοκτώ ετών. Τον ίδιο χρόνο έφυγε για σπουδές στην Αθήνα με υποτροφία του κληροδοτήματος του Νικόλαου Παρασκευά από τη Βάρνα. Φοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή και πήρε μέρος στη διαμάχη για το «Γλωσσικό Ζήτημα» ως υποστηρικτής των δημοτικιστών.

Το 1907 συμμετείχε στην ίδρυση του ποιητικού περιοδικού «Ηγνώ», το οποίο κυκλοφόρησε δέκα τεύχη. Το 1908 αποφοίτησε από τη Φιλοσοφική Σχολή και διορίστηκε ελληνοδιδάσκαλος στην Αμαλιάδα. Από εκεί έστειλε στο περιοδικό «Νέα Ζωή» της Αλεξάνδρειας το ποίημα «Θυσία». Μετά από

άρνηση του περιοδικού να το δημοσιεύσει, μέλη της «Νέας Ζωής» αποχώρησαν και δημιούργησαν το περιοδικό «Γράμματα», όπου και δημοσιεύτηκε η «Θυσία». Τρία χρόνια αργότερα έγινε σχολάρχης στην Αργαλαστή του Πιλίου και μετά από κατηγορίες εναντίον του για εμπλοκή στην υπόθεση των «Αθεικών» του Βόλου μετατέθηκε στα Μέγαρα. Μετά τον δεύτερο Βαλκανικό Πόλεμο, στον οποίο πήρε μέρος με τους «απαλλαγέντα και αγυμνάστους του 1900-1902», φοίτησε στο Διδασκαλείο Μέσης Εκπαίδευσης του Γληνού και το 1915 διορίστηκε σχολάρχης στην Κερατιά Αττικής.

Από το 1910 άρχισε να ασχολείται με τη λογοτεχνική μετάφραση και ως το 1916 ολοκλήρωσε τους «Ηρακλείδες» του Ευριπίδη, τον «Αίαντα» του Σοφοκλή, τα «Απομνημονεύματα» του Ξενοφώντα και τον «Πειρασμό του Αγίου Αντωνίου» του Φλομπέρ. Το 1916 επιτρατεύτηκε ξανά, αυτή τη φορά στη Λί-

μνο (είχε προηγηθεί η λήξη της βουλγαρικής ουδετερότητας). Το 1917 διορίστηκε καθηγητής στο Γυμνάσιο Πειραιά, και το 1919 έφυγε με υποτροφία για μετεκπαίδευση στην αισθητική και τη νεοελληνική φιλολογία στο Παρίσι. Η εκεί παραμονή του σηματοδότησε την ιδεολογική προσχώρησή του στον μαρξιστικό διαλεκτικό υλισμό, καρπός της οποίας στάθηκε το ποίημα «Προσκυνητής». Μετά την πώση της κυβέρνησης Βενιζέλου η υποτροφία του διακόπηκε και ο Βάρναλης επέστρεψε στην Αθήνα, όπου στις αρχές του 1921 διορίστηκε καθηγητής στο Γ Γυμνάσιο του Πειραιά. Το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου έγραψε στην Αίγινα «Το Φως που καίει», που εξέδωσε ένα χρόνο αργότερα στην Αλεξάνδρεια με το ψευδώνυμο Δήμος Τανάλιας (δευτέρα αναθεωρημένη έκδοση πραγματοποιήσε το 1933). Το 1922 δημοσίευσε επίσης τους «Μοιραίους» στο περιοδικό «Νεολαία» και τη «Λευτεριά» στο περιοδικό «Μούσα».

Το φθινόπωρο του 1923 μετά από ανάκληση της διακοπής της υποτροφίας του ξαναπήγε στο Παρίσι, όπου έμεινε στο σπίτι του φίλου του χαρκτη Γιάννη Κεφαλοννού. Το 1924 γύρισε στην Αθήνα και δίδαξε νεοελληνική λογοτεχνία στην Παιδαγωγική Ακαδημία υπό τη διεύθυνση του Γληνού. Ένα χρόνο αργότερα σημειώθηκε η κριτική διαμάχη του Βάρναλη με τον Γιάννη Αποστολάκη. Ο Βάρναλης δημοσίευσε το δοκίμιο «Ο Σολωμός χωρίς μεταφυσική», αντιτιθέμενος στην ιδεαλιστική ποιητική θεωρία που είχε εκφράσει ο Αποστολάκης στο έργο του «Η ποίηση στη ζωή μας». Το 1926 παύτηκε από τη θέση του ως καθηγητή της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, αρχικά προσωρινά και στη συνέχεια οριστικά, με αφορμή ένα δημοσίευμα της «Εστίας» που δημοσίευσε ως παράδειγμα της ανθεθνικής δράσης των μεταρρυθμιστών παιδαγωγών ένα απόσπασμα από «Το φως που καίει».

Ο Βάρναλης στράφηκε στη δημοσιογραφία και έφυγε για τη Γαλλία ως ανταποκριτής της «Προόδου». Το 1927 επέστρεψε στην Αθήνα και τύπωσε τους «Σκλάβους Πολιορκημένους». Το 1929 παντρεύτηκε την ποιήτρια Δώρα Μοάτσου. Το 1932 εξέδωσε την «Αληθινή απολογία του Σωκράτη». Το 1935 πήρε μέρος ως αντιπρόσωπος των Ελλήνων συγγραφέων στο «Συνέδριο Σοβιετικών Συγγραφέων» στη Μόσχα μαζί με τον Γληνό και μετά από εντολή του Κονδύλη εξορίστηκε στη Μυτιλήνη και τον Άγιο Ευστράτιο. Παρέμεινε πιστός στην ιδεολογία του κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και του εμφυλίου. Το 1956 τιμήθηκε από την Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών και το 1959 τιμήθηκε με το βραβείο Λένιν. Είχαν προηγηθεί μεταξύ άλλων εκδόσεις των έργων του «Ζωντανόι άνθρωποι», «Το Ημερολόγιο της Πηνελόπης», «Ποιητικά», «Διχτάτορες», «Αισθητικά Κριτικά» (δύο τόμοι). Το 1965 εκδόθηκε η τελευταία ποιητική συλλογή του με τίτλο «Ελευθέρος κόσμος» και το 1972 το θεατρικό έργο «Άταλος ο Γ'». Πέθανε τον Δεκέμβριο του 1974. Μετά τον θάνατό του κυκλοφόρησε η ποιητική συλλογή του «Οργή Λαού», γραμμένη κατά τη διάρκεια της δικτατορίας του Παπαδόπουλου και τα «Φιλολογικά Απομνημονεύματα», συγκεντρωτικός τόμος δημοσιευμάτων του στην εφημερίδα «Ανεξάρτητος» από το Φεβρουάριο έως τον Αύγουστο του 1935.

Η πορεία του Βάρναλη στον χώρο της ποίησης ξεκίνησε το 1904, όταν εξέδωσε τις «Κηρύθρες», την πρώτη του ποιητική συλλογή με πρόλογο του Στέφανου Μαρτζώκη. Στα πρώτα του βήματα συμπορεύτηκε πνευματικά με τον Άγγελο Σικελιανό και τον Νίκο Καζαντζάκη με έντονες επιρροές από το ρεύμα του παρνασσοισμού και τις διονυσιακές και ανθρωπιστικές ιδέες. Με τον «Προσκυνητή» πέρασε σε μια νέα ιδεολογική κατεύθυνση και υιοθέτησε ένα μεσοανικό πρότυπο της ποιητικής ιδιότητας, ενώ με το «Φως που καίει» σηματοδοτήθηκε η τελευταία ιδεολογική του μεταστροφή, αυτή τη φορά προς την κοινωνικά και πολιτικά στρατευμένη λογοτεχνία, με την παράλληλη όμως παρουσία σατιρικών, λυρικών, δραματικών και συμβολιστικών στοιχείων. Ο τελευταίος αυτός προσανατολισμός του τον συνόδεψε σ' όλη τη ζωή του και κυριαρχεί και στα κριτικά του κείμενα. Γενικά το έργο του Βάρναλη αντικατοπτρίζει τη δεκτικότητα του απέναντι σε νέες ιδέες και η συνύπαρξη αντιθετικών στοιχείων στο έργο του αποτελεί έναν από τους λόγους της ιδιαίτερης γοντείας του.

Επίταφιο

**Είμωνα και δεν είμαι.
Ποιος φταίει; Ο Ξαποδός.
Και τώρα ενθάδε κείμαι
γν και σποδός.**

Κώστας Βάρναλης

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Penetralia: «Ένα ελληνικό σουρεαλιστικό περιοδικό»

Παρουσίαση // Την άνοιξη του 2005, η «Σουρεαλιστική Ομάδα Ιωαννίνων» κυκλοφόρησε ένα και μοναδικό τεύχος με τον τίτλο «Penetralia», σηματοδοτώντας την εκ νέου εμφάνιση/έλευση ενός κινήματος που μόνο ιστορικά δεν πρέπει να εκλαμβάνεται

▲ Ιαβάζουμε στην εσωτερική σελίδα του εξώφυλλου για την κίνηση εκείνη κάποιων φοιτητών στις αρχές του νέου αιώνα και σ' εκείνα τα «Γυάλινα Γιάννενα», που λέει κι ο Γκανάς, δηλώνοντας αυτό που όλοι οι συνειδητοποιημένοι φοιτητές, και όχι μόνο, πρέπει να προτάσουν... πάντοτε: «Η σουρεαλιστική ομάδα στα Γιάννενα συστάθηκε τον Γενάρη του 2000. Αφορμή ήταν μια κοινή επιλογή ρήξης με ένα κλίμα ανεξόδησ και καταναλωτικής 'εναλλακτικότητας' που ανθεί στους φοιτητικούς κύκλους. Αιτία όμως ήταν η συνειδητοποίηση πως στον κόσμο αυτό που κατακλύζεται από εμπορεύματα, η επιθυμία μας συντρίβεται καθημερινά. Η απόγνωση, η απογοήτευση και η αποξένωση, άζονες πάνω στους οποίους αναπαράγεται καθημερινά η πραγματικότητά μας, δεν μπορούν να καταπραυνθούν από καμία μορφή τέχνης, αισθητικής ή λογοτεχνίας αφού εδώ και κοντά έναν αιώνα είναι γνωστό -από τότε δηλαδή που οι ντανταϊστές συναντιόνταν στο Cabaret Voltaire- ότι η τέχνη, η αισθητική, η λογοτεχνία δεν είναι παρά εξιδανικεύσεις του ίδιου αυτού κόσμου της καταπίεσης, φαντασμαγορίες της πολιτισμικής βιομηχανίας. Το μόνο που άξιζε τον κόπο λοιπόν για μας ήταν η συλλογική αναζήτηση της επιθυμίας: η έκφραση, η καταγραφή, η απεικόνισή της. Το διεθνές σουρεαλιστικό κίνημα αποτελεί ένα χώρο τέτοιας συλλογικής αναζήτησης και γι' αυτό δεν αργήσαμε να συνδεθούμε μαζί του.

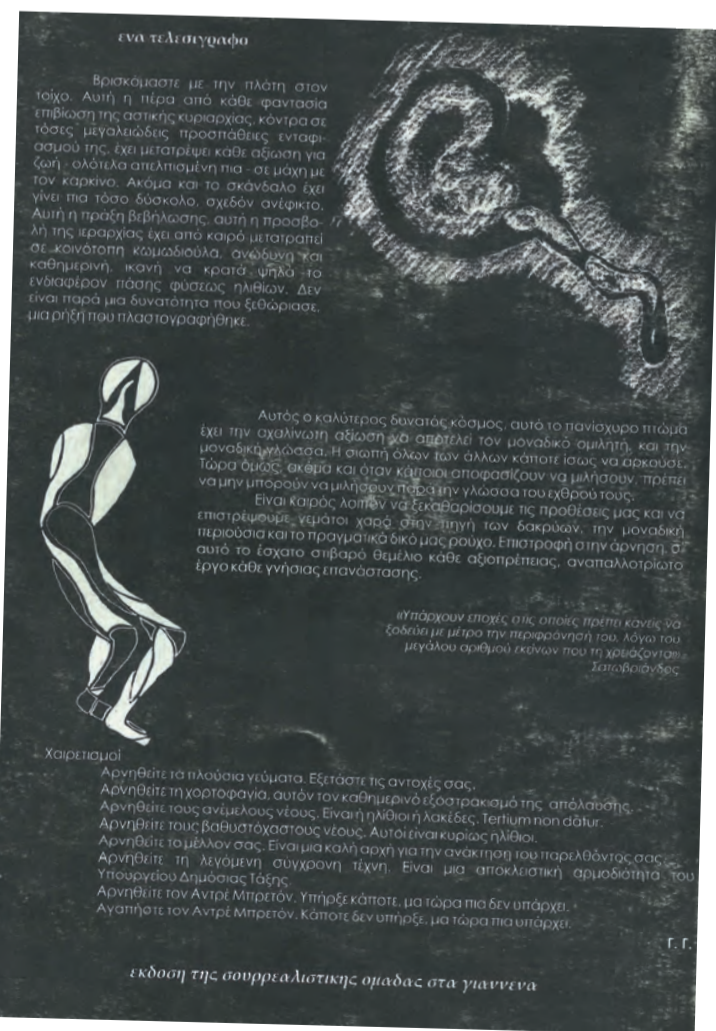
»Τον πρώτο καιρό επιλέξαμε συνειδητά να δώσουμε έμφαση στην εσωτερική λειτουργία της ομάδας και την εδραίωση ενός αισθητήματος αμοιβαίας οικειότητας και συνενοχής, δεδομένου ότι θέλαμε να αποφύγουμε τον εφήμερο χαρακτήρα μιας φοιτητικής 'συντροφιάς' ή μιας φιλολογικής λυκοφιλίας. Ταυτόχρονα πειραματιστήκαμε επινοώντας σουρεαλιστικά παιχνίδια και δοκιμάζοντας παιχνίδια άλλων σουρεαλιστικών ομάδων. Δείγματα ενός από τα πρώτα παιχνίδια που επινοήσαμε δημοσιεύτηκαν, μεταφρασμένα στα Αγγλικά, στο περιοδικό 'Mandicore' της σουρεαλιστικής ομάδας του Leeds. Το πρώτο άνοιγμα, όμως, έγινε όταν τον Δεκέμβρη του 2002 κυκλοφορήσαμε ένα παιχνίδι, το οποίο ονομάσαμε 'Αλληγορίες Αντικειμενικού Υπερσυντέλικου', μαζί με τέσσερα μικρά κείμενα. Στα τέλη του 2003 κάναμε μια παρέμβαση, μοιράζοντας μια προκήρυξη ενάντια σε μια έκθεση εθνικιστικού περιεχομένου που φιλοξενούνταν σε ένα καφέ των Ιωαννίνων. Ακολούθησε μια ανανέωση της ομάδας, η ανάπτυξη σχέσεων με φίλους/φίλες που ενδιαφέρονται για τον σουρεαλισμό, η συγγραφή της διακήρυξής μας, μετά από εκτενείς συζητήσεις, και η απόφαση της έκδοσης αυτού του περιοδικού».

Κάπως έτσι, εάν όχι ακριβώς έτσι ξεκινούν, ζυμώνονται και εγκαθιδρύονται

Η παραπάνω εικόνα είναι ένα από τα 500 μέρη μιας ενιαίας εικόνας η οποία δημιουργήθηκε συλλογικά από τα μέλη της ομάδας και τον φίλο Δήμο Β. την ίδια περίοδο που ολοκληρώνονταν η συγγραφή της διακήρυξής μας, τον Ιούνη του 2004. Οι διαστάσεις της συνολικής εικόνας είναι 3.000x70 τ.μ. Κατά την κατασκευή της δεν υπήρχαν διαχωριστικά όρια, αλλά όλος ο χώρος ήταν διαθέσιμος για κάθε συμμετέχοντα/ούσα. Αφού ολοκληρώθηκε αποφασίσαμε να την τεμαχίσουμε, ώστε κάθε αναγνώστης/τρια των Penetralia να έχει στην διάθεση του/της ένα μονόχρο θραύσμα της. Μας φάνηκε ενδιαφέρουσα η ιδέα ότι αφενός τα κομμάτια αυτής της εικόνας θα έμεναν για πάντα διασκορπισμένα κι αφετέρου ότι έτσι θα υπορούσαμε να εισαγάγουμε κάθε αναγνώστη/τρια σε μια σινοειδή Αδελφότητα της Τεμαχισμένης Εικόνας.

Υ.Γ. Αν το κομμάτι που σας αντιστοιχεί τύχει να είναι αυτό με τον φλεγόμενο Κεντέρη (το πρόσωπο του οποίου εντάχθηκε στην εικόνα εκείνο το βράδυ του Ιούνη που δημιουργήθηκε και η όλη ζωγραφιά, έναν μήνα δηλαδή πριν πέσει ηρωικά από την μηχανή του, κινούμενος με την σχετικιστική ταχύτητα των 25 χλμ ανά ώρα) τότε αν έρθετε σε επαφή μαζί μας θα αποκτήσετε δωρεάν την συνταγή της φιλοσοφικής λίθου χρυσόδετη και υπογεγραμμένη από τον ίδιο τον Παράκλησο.

Βρισκόμαστε με την πλοή στον τοίχο. Αυτή η πύρα από κάθε φαντασία επιβίωση της αστικής κυριαρχίας, κόντρα σε τόσες μεγαλειώδεις προσπάθειες ενταφισμού της έχει μετατραπεί κάθε αδιαίτη για ζωή - ολόκληρο απελευθερωτικό - σε μισή με τον κάρκιο. Ακόμα και το σκάνδαλο έχει γίνει πιο δύσκολο, σχεδόν αντίθετο. Αυτή η πράξη βιβλιοποίησης αυτή η προσπάθεια της κυριαρχίας έχει από καιρό μετατραπεί σε κοινότοπη κομμοδουλειά, ανώδυνη και καθημερινή, κοντά να κρατά ψηλά το ενδιαφέρον πάσης φύσεως πηχίων. Δεν είναι παρά μια δυνατότητα που εξοφλούσε μια ρήξη που πλαστογραφήθηκε.

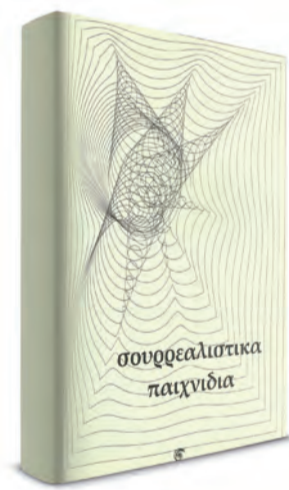

Χαιρετισμοί

Αυτός ο καλύτερος δυνατός κόσμος, αυτό το πανίσχυρο πτώμα έχει την αχαλιωτή αδελφή με σφαιρικό τον μοναδικό ομιλήτη, και την μοναδική γνώσσα. Η σιωπή όλων των άλλων κάποια στιγμή να αρκούσε. Τώρα όμως, εκτός και όταν κάποιος αποφασίσει να μιλήσει, πρέπει να μην υπομένει να μιλήσει πέρα από την γλώσσα του χθόνιους. Είναι καιρός λοιπόν να εξαφανιστούμε τις προσπάσιές μας και να επιστρέψουμε, γεμάτοι χαρά, στην απλή των δακρύων, την μοναδική περιουσία και το πραγματικό δικό μας ρούχο. Επιστροφή στην άρνηση, σ' αυτό το έσχατο σιβαρό θεμέλιο κάθε ασηπρέπιας, αναπαλαιωτικό έργο κάθε γενιάς επανάστασης.

έκδοση της σουρεαλιστικής ομάδας στα Γιάννενα

οι συλλογικότητες κι όχι με τους γνωστούς -καπελωμένους, λογοκριμένους, επχορηγούμενους- και μη εξαιρετέους τρόπους που κυριαρχούν στο νησί. **Η ονοματοθεσία του περιοδικού** Το περιοδικό «βαπτίστηκε» από τον υπερρεαλιστή ποιητή, δοκιμογράφο και μεταφραστή, Σωτήρη Λιόντο, ιδρυτικό μέλος της Υπερρεαλιστικής Ομάδας Αθηνών. Στις σελίδες του δίνεται μία τεκμηριωμένη πραγματεία/θεώρηση των συνδηλώσεων της λέξης «penetralia». Και σημειώνει ο Βαγγέλης Κούταλης, που υπογράφει και το κείμενο που αναφέρεται στη λέξη: «Σε αυτά τα άδυτα, σε αυτές τις εσοχές του μυστηρίου εισερχόμαστε χωρίς βεβαιότητες, χωρίς επιταγές, χωρίς προκαταλήψεις, χωρίς καν μια σκοπιμότητα πέρα απ' αυτήν της προσπέλασης στο βάθος της πραγματικότητάς μας. Η είσοδος μας είναι μια παρεισδύση, ένα φευγαλέο πέταγμα, μια διάρρηξη της αρχής της ταυτότητας, μιασχάση που μας αφήνει εκτεθειμένους στην ομιλία του Άλλου: στην αυτοπαραγωγή του ασυνειδητού».

Αποσπάσματα από τη διακήρυξη της ομάδας

Την πυκνογραμμένη διακήρυξη της ομάδας (Γιάννενα, Ιούνης 2004) υπογράφουν οι: Άγγελος Βασιλείου, Γιάννης Γκολφινόπουλος, Μανώλης Δάσκαλος, Βαγγέλης Κούταλης, Κλεονίκη Κτιστάκη, Λευκή Μοσσού, Γαλήνη Νότι, Μαριάννα Ξανθοπούλου, Λύτσια Παπαζήση, Νίκος Πεγιούδης, Μάκης Περδικομάτης και Φώτος Χαϊλίνος. Κάποιοι από αυτούς προσχώρησαν, λίγο μετά, στην Υπερρεαλιστική Ομάδα Αθηνών. Κι αν η Σουρεαλιστική Ομάδα Ιωαννίνων δεν υπάρχει πια, οι θέσεις και τα γραπτά της παραμένουν ζάστερα διατυπωμένα προς ανάγνωση, εάν όχι και συμμόρφωση, μέσα στο «Penetralia» από κάθε άδολο ενδιαφερόμενο.

«Ποιο είναι όμως το νόημα του σουρεαλισμού στην ανάσα του δρόμου, και μάλιστα από την οπτική γωνία των οδοφραγμάτων; Παρά τους πολλούς κατά καιρούς επίδοξους θανατοκράτες του, ο σουρεαλισμός, ως ένα παγκόσμιο κίνημα για την επαναστατικοποίηση της συνείδησης, πέρασε από τις συμπληγάδες του χρόνου. Οι σουρεαλιστικές ομάδες διατήρησαν την ανεξαρτησία

τους, τόσο από τους κυρίαρχους θεσμούς, μέσα απ' τους οποίους περνά η ιδεολογική παραγωγή, όσο και από τις πολιτικές γραφειοκρατίες που επέβαλαν ένα μονοπώλιο γνώσης στα ιστορικά επαναστατικά κινήματα. Η συλλογική σουρεαλιστική δραστηριότητα δεν μετατράπηκε σε καλλιτεχνική, ούτε ξέπεσε ποτέ σε απολογητική. Αυτή η ανεξαρτησία του σουρεαλισμού, η διατήρηση της επαναστατικής του πνοής, διασφαλίστηκε μέσα από μια σειρά κρίσεων, εσωτερικών αντιπαραθέσεων και αδιάλλακτων αγώνων ενάντια σε κάθε προσπάθεια αφομοίωσης».

«Ο σουρεαλισμός, λοιπόν, είναι πάνω απ' όλα μια πολεμική επιλογή, μια επιλογή εξέγερσης και καταστροφής των αξιών του αστικού πολιτισμού. Πάλλεται όταν αυτή μίσος στο βάθος της πραγματικότητάς μας. Η είσοδος μας είναι μια παρεισδύση, ένα φευγαλέο πέταγμα, μια διάρρηξη της αρχής της ταυτότητας, μιασχάση που μας αφήνει εκτεθειμένους στην ομιλία του Άλλου: στην αυτοπαραγωγή του ασυνειδητού».

«Ο σουρεαλισμός, λοιπόν, είναι πάνω απ' όλα μια πολεμική επιλογή, μια επιλογή εξέγερσης και καταστροφής των αξιών του αστικού πολιτισμού. Πάλλεται όταν αυτή μίσος στο βάθος της πραγματικότητάς μας. Η είσοδος μας είναι μια παρεισδύση, ένα φευγαλέο πέταγμα, μια διάρρηξη της αρχής της ταυτότητας, μιασχάση που μας αφήνει εκτεθειμένους στην ομιλία του Άλλου: στην αυτοπαραγωγή του ασυνειδητού».

«Τις νύχτες που θα εκτρέπεται η τροχιά των πλανητών, θα έχει σίγουρα κραυγές να ορίζουν το καθημερινό, όχι σαν κάτι ανούσιο με σαν κάτι που εμείς ούτε αγαπάμε, ούτε μισούμε, όμως θέλουμε να γίνεται τραγούδι που θα πετά από στέγη σε στέγη και θα σηκώνει τους νεκρούς από τους τάφους τους».

«Τις νύχτες που θα εκτρέπεται η τροχιά των πλανητών, θα έχει σίγουρα κραυγές να ορίζουν το καθημερινό, όχι σαν κάτι ανούσιο με σαν κάτι που εμείς ούτε αγαπάμε, ούτε μισούμε, όμως θέλουμε να γίνεται τραγούδι που θα πετά από στέγη σε στέγη και θα σηκώνει τους νεκρούς από τους τάφους τους».

Η μορφολογία του φόβου

Ανάμεσα στα άκρως ενδιαφέροντα πρωτότυπα σουρεαλιστικά θέματα του περιοδικού, ξεχωρίζει ένα αυτόφωτο κείμενο του τεραστίου Τσέχου υπερρεαλιστή καλλιτέχνη Jan Svankmajer, γραμμένο το 1980, μεταφρασμένο αριστοτεχνικά από τον Σωτήρη Λιόντο. Στο «Η μορφολογία του φόβου», λοιπόν, ο Svankmajer, μέσα από τις πέντε αισθήσεις (όπως χωρίζει και το κείμενό του), «Όραση», «Ακοή», «Όσφρηση», «Γεύση» και «Αφή», καταβυθίζεται στα άδυτα της παιδικής του, και όχι μόνο, ηλικίας ανασύροντας όλες εκείνες τις μνήμες που κουβαλάμε μέσω των αισθήσεων όλοι μας και χαρτογραφεί το αίσθημα του φόβου με απαράμιλλες υπερπραγματικές φράσεις-εικόνες.

Ηδύφωνο

Ισως και όχι, το μόνο σίγουρο όμως είναι πως ο σημερινός «Ηχος της Μουσικής» θα δημιουργήσει μια συλλογή με δέκα τραγούδια για όλες τις μορφές του έρωτα, είτε αυτοί ξεκινούσαν είτε χαλούσαν είτε τελείωναν και είτε άλλοτε ζητούσαν την επιστροφή. Μουσικά ζευγάρια που έμειναν στην ιστορία, ενώ και δύο πιο πρόσφατα, με το τελευταίο να μας έρχεται από τη φετινή χρονιά. Ο κατάλογος ήταν αρκετά μεγάλος και η στήλη διάλεξε με γνώμονα τα προσωπικά της γούστα και αυτά που έχει ακούσει περισσότερο από οποιαδήποτε άλλα. Προς τέρψιν του/της συντρόφους σας πατήστε το play και μην το πράξετε μόνο για τη σημερινή ημέρα πανηγυριού.

Nancy Sinatra & Lee Hazlewood / Summer Wine (1967)

Τραγουδισμένο μια χρονιά νωρίτερα από τους Lee Hazlewood και Suzi Jane Hokom και γραμμένο από τον πρώτο, το περίφημο Καλοκαιρινό Κρασί έμελλε να γίνει επιτυχία μια χρονιά αργότερα, όταν και η θέση της Suzi στα φωνητικά θα έπαιρνε η κόρη του Frank Sinatra. Το τραγούδι θα σήμαινε και την αρχή της δισκογραφικής εποποιίας του διδύμου Nancy & Lee με πολλές επιτυχίες μέσα στα χρόνια. Όσο για τη θεματολογία του; Άντρας γνωρίζει γυναίκα, εκείνη τον μεθάει στο σπίτι της με κρασί, του κλέβει τα ασπόμενα σπιρούνια και τα χρήματά του κι εξαφανίζεται. Εκείνος δεν βάζει μυαλό κι επιζητεί περισσότερο από το καλοκαιρινό κρασί της.

Tom Waits & Crystal Gayle / This One's from the Heart (1982)

Αρχές των 80s κι ένας μεγάλος έρωτας γεννιέται. Εκείνος του Tom Waits με τη μέλλουσα γυναίκα του Kathleen Brennan, η οποία δούλευε στα στούντιο όπου ηχογραφούνταν το soundtrack One from the Heart για λογαριασμό της ομότιτλης ταινίας του Francis Ford Coppola. Ο Waits σε jazz ατμοσφαιρικά μονοπάτια και πανώριες συνθέσεις ακομπανιάρεται από την country τραγουδίστρια Crystal Gayle σε ένα πανέμορφο άλμπουμ που στέκεται και από μόνο του. Στο This One's from the Heart ο άντρας τα πίνει περιμένοντας τη γυναίκα και όλα γύρω του δεν έχουν καμία σημασία εκτός από εκείνη, τη μία και μοναδική.

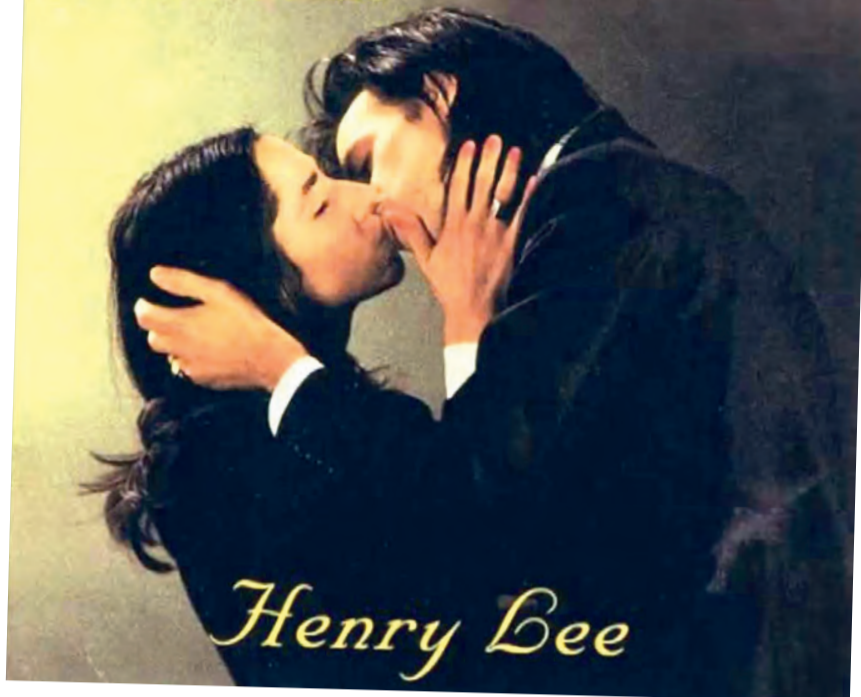
Morrissey & Siouxsie / Interlude (1994)

Το 1968 και για λογαριασμό της ταινίας Interlude με τους Oskar Werner και Barbara Ferris, η Τιμί Υιρο ερμηνεύει πανώρια το συγκεκριμένο τραγούδι. Δεκαετίες αργότερα ο Morrissey, έχοντας διαλύσει τους Smiths και γράφοντας το τέταρτο στούντιο άλμπουμ του, θα στείλει σε μια κασέτα κάποια παλιά τραγούδια στην Siouxsie Sioux θέλοντας να τραγουδήσει ένα ντουέτο μαζί της. Η Siouxsie θα επιλέξει το Interlude κι ένα από τα πιο γλυκόπικρα ερωτικά ντουέτα όλων των εποχών θα τσακίσει καρδιές.

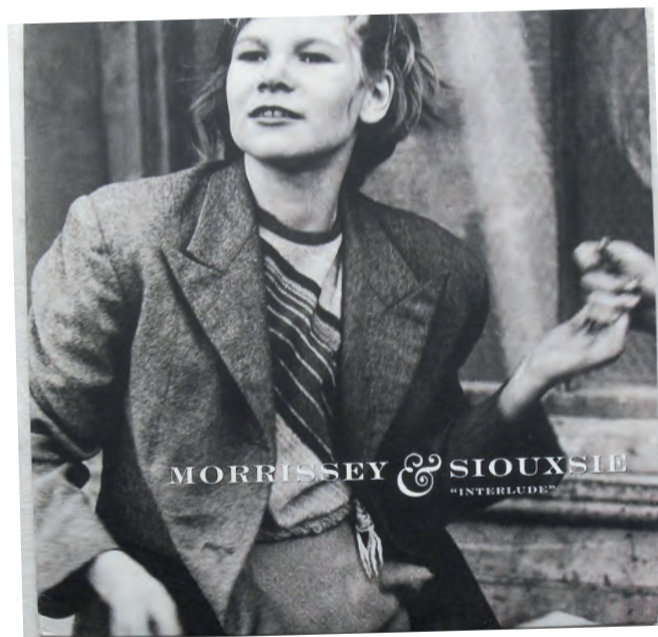
Jim Reid & Hope Sandoval / Sometimes Always (1994)

Πέμπτο άλμπουμ για τους Σκωτσέζους Jesus & Mary Chain των αδερφών Reid με τίτλο Stoned & Dethroned. Κουρασμένη από τις συνεχείς περιοδείες η μπάντα θα κινηθεί σε πιο ακουστικές φόρμες και θα γράψει ένα υπέροχο τραγούδι με την αιώνια ερωτική θεματολογία δύο εραστών. Τον τσακωμό. Στα γυναικεία φωνητικά η αιθέρια φωνή της Hope Sandoval, που εκείνη την πε-

NICK CAVE & PJ HARVEY AND THE BAD SEEDS

Δέκα ντουέτα του έρωτα...

THE ORIGINAL MOTION PICTURE SOUNDTRACK OF FRANCIS COPPOLA'S MOVIE One from the heart

ρίοδο κυκλοφορούσε δίσκους διαμάτια με τους Mazzy Star.

Stuart A. Staples & Carla Torgerson / Take Me (1995)

Δύο μεγάλα συγκροτήματα στην καλύτερη δημιουργική τους περίοδο. Οι Walkabouts και οι Tindersticks. Οι δύο φωνές των πρώτων δημιουργούν το άλμπουμ Life Full Of Holes, καλούν τους δεύτερους για ένα τραγούδι και από τις φωνές της Carla και του Stuart ξεβγάζεται το Take Me. Ένα άλπιστο ερωτικό τραγούδι που, όπως λέει κι ο τίτλος του, σε παίρνει από το χέρι και σε πάει στις πιο ερωτευμένες ρούγες που μπορεί να σταθεί ένα ζευγάρι. Οι δύο τους την ίδια χρονιά είχαν τραγουδήσει άλλο ένα υπέροχο ντουέτο στο δεύτερο άλμπουμ των Tindersticks, το περίφημο Travelling Light.

Nick Cave & PJ Harvey / Henry Lee (1996)

Πριν από λίγες μέρες έκλεισαν 20 χρόνια από τότε που κυκλοφόρησε το Murder Ballads του Nick Cave. Με πολλές συμμετοχές και δύο αλμπόμντα ντουέτα, ένα με την Kylie Minogue (Where the wild roses grow) και το Henry Lee με την Polly Jean Harvey, οι Δολοφονικές Μπαλάντες ήταν από εκείνα τα άλμπουμ που θα σύστηναν τον Cave και τη συμμορία του σε ένα ευρύτερο κοινό. Το Henry Lee είναι στην ουσία βασισμένο σε ένα σκωτσέζικο παραδοσιακό τραγούδι με τίτλο Young Hunting. Η παραδοσιακή ερωτική ιστορία είναι άκρως τραγική, μιας και η γυναίκα μεθάει τον άντρα, τον φέρνει στην κάμαρά της και τον μαχαιρώνει μέχρι τέλους.

Bjork & Thom Yorke / I've Seen It All (2000)

Για λογαριασμό της ταινίας του Lars

Ο ήχος της μουσικής

Γιάννης Ζελιαναίος // gianniszelianaios@yahoo.gr

von Trier, Dancer in the Dark, η Bjork μαζί με τον σκηνοθέτη και τον Ισλανδό ποιητή Sjon γράφουν το I've Seen It All με θέμα την αγάπη δύο τυφλών. Στην ταινία η Bjork θα το τραγουδήσει μαζί με τον συμπρωταγωνιστή της, ενώ στην κυκλοφορία του soundtrack τα ντρία για την απογείωση του κομματιού θα πάρει ο Thom Yorke των Radiohead.

PJ Harvey & Thom Yorke / This Mess we're in (2000)

Πολυάσχολος ο μπροστάρνης των Radiohead, την ίδια χρονιά θα καλεστεί από την PJ Harvey για λογαριασμό του δίσκου της Stories from the City, Stories from the Sea. Μαζί θα τραγουδήσουν για τον γενναίο χωρισμό ενός ζευγαριού που σκέφτεται όλο αυτό το χάλι που συνέβη, καθώς η πόλη δύνει πάνω τους.

The Bookhouse Boys / Shoot you Down (2008)

Στα μουσικά χνάρια του Nick Cave και της PJ Harvey, οι Bookhouse Boys από το Λονδίνο κυκλοφόρησαν μόνο δύο δίσκους και από το 2012 τα ίχνη τους έχουν χαθεί. Δύο άλμπουμ όμως που αξίζει να ψάξετε και να ακούσετε. Στο Shoot you Down από το ομότιτλο ντεμπούτο τους το ζευγάρι Paul Van Oestren και Cathrine Turner βάζει ένα περίστροφο στα χέρια των δύο εραστών.

Sivert Høyem & Marie Munroe / My Thieving Heart (2016)

Μόλις πριν από λίγες μέρες κυκλοφόρησε ένα από τα καλύτερα ντουέτα της χρονιάς. Η παλαιά ποτέ φωνή των Madrugada, Sivert Høyem με τη βοήθεια της jazz Νορβηγίδας τραγουδίστριας Marie Munroe, στον τελευταίο μέτρο δίσκου του πρώτου, μας τα λένε υπέροχα για έναν προβλεπόμενο χωρισμό.

Φωτογραφία: (c)
Μαρίλη Ζάρκου

«Ο θάνατος το στρώνει» (Γιάννης Βαρβέρης)

Σύντομες ιστορίες //

Όπως πολλοί, χρωστάω πολλά στον Guy Debord και στον Κορνήλιο Καστοριάδη. Η σκέψη, το έργο, και ο βίος τους αποτέλεσαν για μένα ισχυρούς και πολύτιμους οδοδείκτες

2 8 Οκτωβρίου 2015. Ο Καραπίπης. Ο Πρωτοψάλτης. Ο Νικόλαος ο Μπαλός. Έλαμπαν, και λάμπουν πάντα μέσα μου. Μεθούσαμε και τραγουδούσαμε, και ο κόσμος ήταν μαύρος ήλιος, κόκκινος που λαλεί στο σκοτάδι, άναρχος. Το Κέντρο του Κόσμου στη Δεκαετία του Ογδόντα. Όλος ο κόσμος είναι μια Κοιλιά που τη λένε Jarama. Το Μυθιστόρημα ντύνεται στα μαύρα και στα κόκκινα.

2015. Τελευταία μέρα του έτους. Όπως πολλοί, χρωστάω πολλά στον Guy Debord και στον Κορνήλιο Καστοριάδη. Η σκέψη, το έργο, και ο βίος τους αποτέλεσαν για μένα ισχυρούς και πολύτιμους οδοδείκτες. Ο Debord γεννήθηκε το 1931, όπως και ο πατέρας μου. Ο Καστοριάδης άφησε την τελευταία του πνοή στις 26 Δεκεμβρίου του 1997, ακριβώς την ίδια μέρα που πήγε με τους πολλούς και ο πατέρας μου. Το Μυθιστόρημα είναι συνενοχή και συνωμοσία.

1977. Αθήνα, Δελιγιώργη & Αησιλάου γωνία, Ομόνοια. Έχουμε επιστρέψει χαράματα από την κλασική περιόδεια (Σφίγγα, Ιπποπόταμος, Τιπούκειτος, Κρεαταγορά). Κάποιοι στις ουσίες, κάποιοι στο αλκοόλ, όλοι με το Πάλι παραμάσκαλα, με το μυαλό τίγκα στον Ακριθάκη, με σημειωματάρια στις τσέπες του αμπέχονου, με δίψα για ζωή. Ο Άρνης (:) πάνει την κιθάρα και παίζει το Waiting for my Man. Άλλοι άκουγαν Λεοντή, άλλοι ρεμπέτικα, άλλοι Doors. Κάποιοι επέμεναν στον Lou Reed και στον Bowie. Το original soundtrack του Μυθιστορήματος οφείλει πολλά σε εκείνα τα χαράματα.

Φθινόπωρο 1977. Στην οδό Σποργίλου, μικρή κάθετος στην οδό Σύρου,

στο Κέντρο του Κόσμου, ο εξάδελφός μου Γιάννης «Μπούκνης» Μαυρικάκης παίζει στα τύμπανα με αγέρωχο στυλ το Hotel California. Μόλις έχει περάσει με υποτροφία στην ΑΣΚΤ, είναι ξανθός και όμορφος, δεν λογαριάζει το μέλλον, διαθλάται στο παρόν, σε ένα παρόν τίγκα στη νικιτίνη και το κονιάκ. Ανακαλύπτουμε τον Ginsberg και τον Kerouac. Μαθαίνουμε να μαγειρεύουμε για το επερχόμενο Θαυμάσιο Κορίτσι. Η ζωή μας είναι το βινύλιο, το χαρτί, το σελιλόιντ. Ο Χαμούρης Χάρος δεν μένει πια εδώ. Το Μυθιστόρημα δεν θέλει πάρε-δώσε με την Καμπούρα του Καμπούρη.

1993. Ιανουάριος. Μένουμε με τον Λάγιο, στην οδό Σύρου, στην Κυψέλη. Μας τηλεφωνεί ο Κωστής. Μας λέει τα άγρια μαντάτα. Τους τρεις επόμενους επώδυνους μήνες, διαλυόμαστε. Ο Λάγιος με παίρνει και πάμε δύο φορές την εβδομάδα στον Ζωγράφου. Κλαίει. Τα βράδια τραγουδάμε Χειμερινούς Κολυμβητές. «Αδερφέ μου, τώρα πουσαι άρρωστος/ έτυχε κι εγώ να είμαι άφραγκος/ Πού θα βρούμε χρήμα να πληρώσουμε/ Τον γιατρό/ Να μην τα κακαρώσουμε». Τα πίνουμε στο σπίτι, στο καφεεντάκι δίπλα στο Χημείο, στο ουζερί απέναντι απ' του Μπελεζίνη. Ζούσαμε με προκαταβολές από μεταφράσεις και πνευματικά δικαιώματα. Δίναμε όρκους που τους ξεχνούσαμε όταν ζημέρωνε. Δίναμε και όρκους που δεν τους ξεχάσαμε ποτέ. Το Μυθιστόρημα ξέρι από Όρκους.

1978. Φεβρουάριος. Πλατεία Αμερικής. Μπαρ Braxton's, όπου παίζει αποκλειστικά τζαζ μουσική. Οικοδοσπότης ο μακαρίτης Νίκος Σαχπασίδης. Συχνάζουμε, σχεδόν αμούστακα μειράκια, ο Αλέξανδρος Ασωνίτης, ο

Ναούμ Τζίφρας, κι εγώ που σας τα ιστορώ. Ένα βράδυ πίνουμε απανωτά Black Russian, στην μπάρα. Ο Σαχπά βάζει το Take Five. Το ακούμε. Το ξαναβάζει. Το αναλύει διεξοδικά. Μειδιώντας, σκύβει, μου πλασάρει την αδιανόητη πληροφορία ότι ο Joe Morello, ο ντράμερ, είναι μονόχειρας. Μένω εμβρόντητος. Ο Σαχπά ετοιμάζει το επόμενο Black Russian. Κυλάνει καμιά τριανταριά χρόνια ώσπου να διαπιστώσω, τυχαία ένα βράδυ, ότι ο Σαχπά με δούλευε. Το Μυθιστόρημα είναι ένα εκκρεμές ανάμεσα στην τζαζ και στο χιούμορ.

1993. Ένοικος. Κάθε βράδυ. Ο Ευγένιος διατείνεται ότι έχει κάνει (ή ότι θα κάνει - ποιος θυμάται;) δώρο μια ασημένια οδοντογλυφίδα στον Άγγελο. Ο Άγγελος, σοφός παιδίόθεν, ένας λόγιος Φάλσταφ, πίνει/μιλάει/τρώει σχεδόν ακατάπαυτα. Ενίοτε, περιπίπτει σε παρατεταμένες σιωπές. Τα έχει δει όλα. Τα έχει κάνει όλα. Επαιξε στην ταινία του Αλευρά (Πέφτουν οι Σφαίρες σαν το Χαλάζι κι ο Τραυματίας Καλλιτέχνης Αναστενάζει). Ήξερε κάθε λογής πατέντες. Όπως έγραψε ο Ilan Solomon έβαλε τα κόμιξ σε κάθε σπίτι, με το θαυμάσιο παιδί του, το ένθετο «9». Γνωρίζομαστε από τη θρυλική εποχή του Ιδεοδρόμιου, ο Άγγελος τότε έβγαζε το Nova, περιοδικό άψογο για την Επιστημονική Φαντασία. Το 2002, στη Φρανκφούρτη, παρέα, μπαίνουμε σε ένα εστιατόριο, είναι τίγκα, ο Άγγελος διαμαρτύρεται («Μα κι αυτό γεμάτο;») με τη βροντώδη του φωνή. Πετάγεται ο ιδιοκτήτης, σφαίρα, φωνάζει «Πατριώτες είστε, ρε παιδιά;», μας βολεύει σε άριστο τραπέζι, μας παίρνει το ζημέρωμα. Το Μυθιστόρημα θα μπορούσε κάλλιστα να έχει τίτλο Άγγελος Μαστοράκης.

Νύξεις

Η στήλη Νύξεις είναι μια rocket επισημείωση των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απηλώνεται ο χρόνος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη μου φαίνεται ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποίηση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί οξυγόνο αντιδιαστολής. Έχουμε ανάγκη από ένα τέτοιο οξυγόνο.

Περιπλανώμενοι στο αχανές ψηφιακό σύμπαν, διαπιστώνουμε ότι άνθρωποι χωρίς ιδιότητες, άνθρωποι που δεν έχουν ανοίξει σελίδα, άνθρωποι που παραμένουν αδαείς και ακαλλιέργητοι, άνθρωποι που νομίζουν ότι ο Brecht είναι μάρκα απορρυπαντικού, ότι ο Benjamin είναι Βοημός ραλίστας, και ότι ο Κακίτιπς είναι εξτρέμ της Άνω Κουστουρίτσας, για την οποία φυσικά παίρνουν όρκο ότι υπάρχει και θάλλει δίπλα στο Περτούλι, που βεβαίως κατ' αυτούς είναι η γενέτειρα του λαϊκού οργανοπαίκτη Φρυόβολου Χαρούπη, τέτοιοι άνθρωποι λοιπόν έχουν γνώμη για τους πάντες και τα πάντα. Θα ήταν για γέλια αν δεν ήταν για κλάματα.

«Τι θέλουν από μας; Κι όμως, υπήρξαμε μια φάρα κάποτε. Δυσκολευτήκαμε τόσο πολύ να μαζευτούμε όσοι μαζευτήκαμε. Και στην αρχή, ήμασταν όλοι σιωπηλοί, για πολύ καιρό σιωπηλοί, ο ένας δίπλα στον άλλον, περιέργο, ε;», γράφει ο ποιητής Γιώργος Κακουλίδης στο μυθιστόρημά του, το «Μίστερ Μπουλντογκ» (εκδ. Λιβάνης). Κάποτε υπήρχαν φάρες, παρές περιέργες, κλειστές, με κώδικες τιμής, με μίαν αγέρωχη στάση, στα όρια της περιφρόνησης, απέναντι σε ό,τι δεν ήταν δικό τους, σε ό,τι δεν άντεχε τη σκληρή μουσική τους, σε ό,τι δεν σεβόταν τις ιδιαίτερες ποιητικές στιγμές τους. Τώρα;

Αν «στον πυρήνα του μεταμοντέρνου πραξικοπήματος βρίσκεται η γενικευμένη λήθη», τότε ίσως δεν μοιάζει άσκοπη μια προσπάθεια ανάκτησης και επέκτασης της μέχρι χτες διαθέσιμης μνήμης. Γιατί, «αν αναστρέψουμε το τραπουλόχαρτο, η αλλαγή παραδείγματος είναι διαδικασία, όχι συμβάν, και ο χρόνος γύρω μας κι εντός δεν πρέπει να μας παρασύρει και να θεωρήσουμε την έκβασή της προδιαγεγραμμένη».

Τέσσερα καινούρια βιβλία του Γιώργου Κοροπούλη από τις εκδόσεις Sestina Books - μια συνομιλία των Παπαδιαμάντη, Καρυωτάκη, Ελύτη, Σολωμού με τους Παστερνάκ, Δάντη, Πετράρχη και Καβαλλάντι / στα εξώφυλλα αξιοποιούνται σελίδες από το έργο του Κύριλλου Σαρρή «Οι αναγνώστες του Finnegan's Wake / σημειώσεις για τον James Joyce».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΘΟΚ

Μια μαύρη κωμωδία που παραπαίει ανάμεσα στο άμεσο γέλιο και το πικρό δάκρυ

Το «Κάστινγκ» του Αλεξάντρ Γκάλιν

Παρουσίαση // Οι ήρωες του έργου αποτελούν μια τοιογραφία της ρωσικής κοινωνίας, αλλά και κάθε σύγχρονης ευρωπαϊκής κοινωνίας που έχει σπρωχτεί και στριμωχτεί στην οικονομική κρίση

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΤΖΗΣ
(Σκηνοθέτης του έργου)

Το «ΚΑΣΤΙΝΓΚ» του Αλεξάντρ Γκάλιν είναι ένα από τα τριάντα περίπου έργα που έγραψε ο δραματουργός. Το έγραψε το 1998, λίγο πριν ο Γέλτσιν παραδώσει την εξουσία, σε μια χώρα την οποία διέλυσε και ξεπούλησε.

Η Ρωσία της εποχής του Γέλτσιν είναι μια χώρα όπου επικρατούν τρία επαγγέλματα: ο μικροέμπορος που κουβαλά τηνπραμάτεια του σε μεγάλες πλαστικές τσάντες (παπούτσια κυρίως και γυναικεία αξεσουάρ), η πουτάνα και ο γκάνγκστερ.

Τις μεγάλες κρατικές επιχειρήσεις που είχαν σχέση με τον φυσικό πλούτο της χώρας, το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο, τα μέταλλα (χαλκό, νικέλιο, σίδηρο, κ.λπ.), η κυβέρνηση τα δώρισε στους πιστούς οπαδούς της, δημιουργώντας έτσι μιαν οικονομική ελίτ, τους ολιγάρχες, όπως επικράτησε να τους ονομάζουν!

Στην εποχή αυτή, που ένας περήφανος λαός είχε οδηγηθεί στην πλήρη ανέχεια, τη φτώχεια και την εξαθλίωση, στη λιμοκτονία και τον αποδεκατισμό, φτάνουν στη Ρωσία δύο Γιαπωνέζοι για να διαλέξουν κορίτσια για τα καμπαρέ τους στη... Σιγκαπούρη. Γίνεται ένα λάθος στην αγγελία και αντί να γράψουν ανύπαντρα κορίτσια, σημειώνουν απλώς γυναίκες που μπορούν να χορεύουν και να τραγουδούν, και στο κάστινγκ προσέρχονται όλες οι γυναίκες του Κουρσκ.

Τα προβλήματα αρχίζουν όταν εμφανίζονται στο κάστινγκ οι άντρες των παντρεμένων γυναικών. Μια μαύρη

Ο σκηνοθέτης Αντρέας Πάντζης

κωμωδία που παραπαίει ανάμεσα στο άμεσο γέλιο και το πικρό δάκρυ.

Εδώ θα πρέπει να θυμίσω τι είναι το Κουρσκ: μια πόλη εμβληματική, αφού εκεί έλαβαν χώρα οι πιο σκληρές μάχες με τανκς, ανάμεσα στον σοβιετικό και τον γερμανικό στρατό, που τέλειωσαν με τη νίκη των Σοβιετικών. Μια πόλη ιερή για τους Ρώσους. Κάτι σαν το Ζάλογγο για τους Έλληνες. Κάτι σαν Μεσολόγγι. Σε μια τέτοια πόλη έρχονται οι Γιαπωνέζοι να στρατολογήσουν γυναίκες, καλλιτέχνιδες, πόρνες ουσιαστικά για τα καμπαρέ τους στη... Σιγκαπούρη!

Συν-ομιλούν και συν-πχούν

Σήμερα στην Κύπρο του 2016, το «Κάστινγκ» του Αλεξάντρ Γκάλιν είναι ένα έργο εξαιρετικά σύγχρονο. Ένα έργο συν-ομιλούν και συν-πχούν.

Οι ήρωες του έργου αποτελούν μια τοιογραφία της ρωσικής κοινωνίας, αλλά και κάθε σύγχρονης ευρωπαϊκής κοινωνίας που έχει σπρωχτεί και στριμωχτεί στην οικονομική κρίση.

Εκεί είναι ο άνεργος εργάτης με τη δεινοπαθούσα γυναίκα του: και αυτή είναι εργάτρια και άνεργη. «Όταν κλείσαν τα εργοστάσια...», θα πει ο εργάτης, ο Βασίλι.

Εκεί είναι η οικογένεια των διανοομένων. Κανείς δεν τους χρειάζεται, σε μια κοινωνία με τον καπιταλισμό να καλπάζει άγρια προς το κέρδος. Και οι δύο ήταν καθηγητές στο πανεπιστήμιο. Τώρα και οι δύο είναι άνεργοι.

Ο καθηγητής, ο Μπορίς Καρναούχοβ, αφηγείται στον εργάτη: «Ήρθε η γυναίκα μου το πρωί και μου είπε: Καρναούχοβ, δεν έχω να πουλήσω τίποτε άλλο, παρά μόνο το κορμί μου!».

Το τρίτο ζευγάρι της παράστασης είναι άλλη μια τοιογραφία αυτών που

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Αλεξάντρ Γκάλιν - Σύντομο βιογραφικό

Ο Αλεξάντρ Γκάλιν (γεννημένος το 1947) θεωρείται κορυφαίος Ρώσος δραματουργός, σεναριογράφος και σκηνοθέτης. Είναι πτυχιούχος του Ινστιτούτου Πολιτισμού του Λένινγκραντ. Ως δραματουργός έκανε το ντεμπούτο του με το έργο Retro, το οποίο παρουσιάστηκε σε πολλές χώρες με τεράστια επιτυχία, καθώς και σε πολλές περιοχές στη πρώην Σοβιετική Ένωση. Αυτό ακολουθείται από τις όχι λιγότερο επιτυχημένες παραστάσεις όπως: Stars on the Morning Sky, Tamada, The Librarian, The Group, Sorry, Rank, Czech Photography, Anomaly, The Clown and the Bandit, Siren and Victoria, Contest, The Accompanist.

Τα έργα αυτά παρουσιάστηκαν σε περισσότερα από 200 θέατρα στην πρώην ΕΣΣΔ, συμπεριλαμβανομένων και των κορυφαίων ρωσικών θεάτρων, όπως το Θέατρο Τέχνης της Μόσχας, Maly Theatre, Sovremennik, καθώς και σε ορισμένα μεγάλα θέατρα της Ευρώπης, της Αμερικής και της Ασίας. Άξιος αναφοράς είναι το Θέατρο Royal Shakespeare, το Paris Odeon και το Schiller Theatre του Βερολίνου.

Τα έργα του Γκάλιν έχουν ανεβεί από διάσημους σκηνοθέτες όπως: Kama Ginkas, Genrietta Yanovskaya, Lev Dodin, Roman Viktyuk, Galina Volchek, Roman Kozak. Από το 1987 ο Γκάλιν εργάζεται επίσης ως σκηνοθέτης. Μερικές από τις πιο γνωστές παραγωγές του είναι: The Hole στο Tabakov Theater, The Group στο Woodstock Festival (ΗΠΑ), The Roof στο Lincoln Centre (Νέα Υόρκη), The Eastern Section στο Victoria Theatre (Ρώμη), Czech Photography στο Lencon (Μόσχα), Anomaly και The Accompanist στο Sovremennik, The Contest στο Et Cetera. Έχει, ακόμη, σκηνοθετήσει ταινίες.

Η παραγωγή του έργου με τίτλο Casanova's Cloak, βασισμένη σε σενάριο του ίδιου, κέρδισε πολλά εθνικά και παγκόσμια βραβεία. Η ταινία Wedding, επίσης σε δικό του σενάριο, βραβεύτηκε στο Φεστιβάλ Κανών. Ανάμεσα στα πολλά εθνικά και διεθνή βραβεία που πήρε περιλαμβάνεται και το μετάλλιο των ΗΠΑ Ambassador of Arts/Προσβευτής των Τεχνών.

Η παράσταση

Το «Κάστινγκ» θα παρουσιάζεται από τις 18 Φεβρουαρίου έως τις 21 Απριλίου 2016 στη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ.

Χώρος: Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ.

λήστεψαν τη χώρα.

«Εκανα το κομματικό σανατόριο σύγχρονο σπα και καμπαρέ!», λέει ο ίδιος ο Πουχόβ, ο πιο πλούσιος άνδρας στην πόλη Κουρσκ. Η γυναίκα του η Όλγα ήρθε στο κάστινγκ, όχι γιατί έχει ανάγκη από λεφτά, αλλά γιατί θέλει να αποδείξει στον πλούσιο άνδρα της ότι μπορεί να ζήσει και χωρίς τα λεφτά του!

Και ανάμεσα σε αυτά τα ζευγάρια στροβιλίζεται η Βαρβάρα Βόλκοβα: η μάνα Ρωσία. Με τη βότκα της υπό μάλης για να κάνει τα παιδιά της να υποφέρουν λιγότερο...

Μια εξαιρετική κωμωδία...

Οι ηθοποιοί που λαμβάνουν μέρος είναι οι πιο κάτω: Αννίτα Σαντοριναίου, Ειρήνη Κωνσταντίνου, Μαρία Μιχαήλ, Νέδη Αντωνιάδου, Δέσποινα Κυριάκου, Ειρήνη Ανδρονίκου, Κώστας Καζάκας, Κρίστοφερ Γκρέκο, Ανδρέας Βασιλείου, Γιώργος Παναγιώτου, Λουκάς Λουκάς.

Σκηνικά και Κοστούμια ο Στέφανος Αθηνάιντης.

Μουσική ο Βάσος Αργυρίδης.

Βοηθός Σκηνοθέτης η Νάγια Αναστασιάδου.

Σημείωμα του συγγραφέα Αλεξάντρ Γκάλιν

Στο τέλος της δεκαετίας του '90, με πήρε τηλέφωνο ο φίλος μου Νταβίντ Μπορόβσκι, ο διάσημος σκηνογράφος του θεάτρου, απαιτώντας να πάω αμέσως στο θέατρο Ταγκάνκα:

«Είναι μια ιστορία για σένα, μου είπε. Πρέπει να το δεις αυτό!

Όταν έφτασα, με συνάντησε στην είσοδο και με συνόδευε στο αμφιθέατρο. Δεν υπήρχε κοινό στην αίθουσα, παρά μόνο στο μέσο της βρισκόταν ένα μικρό τραπέζι όπου, συνήθως, κάθεται ο σκηνοθέτης. Όμως αυτή τη φορά εκεί κάθονταν δύο Ιάπωνες και ένας διερμηνέας. Κοίταζαν τη σκηνή: μπαίναν και βγαίναν ημίγυμνα κορίτσια, τα οποία επέλεγαν για να εργαστούν στην Ιαπωνία.

Ήταν μια περίοδος μεγάλων δοκιμασιών, φτώχειας για το ρωσικό θέατρο γενικά και κάθε θέατρο έψαχνε, όπως μπορούσε, να επιβιώσει. Οι Ιάπωνες είχαν νοικιάσει το θέατρο για αυτό το κάστινγκ. Όλα μπορούσαν να εξηγηθούν... Όμως, το θέατρο Ταγκάνκα και αυτή η αίθουσα ήταν κάποτε ο χώρος της υψηλής πολιτικής «κοινωνίας». Το κάστινγκ διεξαγόταν στη σκηνή του θρυλικού θεάτρου, το οποίο φημιζόταν

σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο ως ένας από τους σημαντικούς τόπους στη μάχη εναντίον του σοβιετικού ολοκληρωτισμού... Γύρισα και είδα στο σκοτάδι της αίθουσας τη θλιβερή όψη των γυναικών: στην τελευταία σειρά κάθονταν οι μη επιλεγμένες ή μη αποδεκτές στον διαγωνισμό γυναίκες, αυτές που είχαν απορριφθεί, επειδή δεν ήταν, δυστυχώς, αρκετά νεαρές. Και ξαφνικά συνειδητοποίησα τι είχε συμβεί στους σοβιετικούς ανθρώπους και σε μένα τον ίδιο. Από πολίτες μιας φοβερής και πανίσχυρης υπερδύναμης, μετατράπηκαν σε «ζωντανά προϊόντα», τα οποία επέλεγαν εκείνοι, πιο τυχεροί, κέρδισαν τον ιστορικό διαγωνισμό. Αργότερα, γράφοντας την κωμωδία «CASTING» (Κάστινγκ), προσπαθούσα να μην ξεχάσω ότι γεννήθηκε από

την αίσθηση πικρίας και διαμαρτυρίας, από την αίσθηση της απώλειας και συμμόνιας για τους ηττημένους.

Κατά τη γνώμη μου, στο κάθε κάστινγκ με το όνομα «ζωή» δεν θα πρέπει να υπάρχουν ηττημένοι ή κερδισμένοι, και όντως, μόνο έναν αγώνα αναγνωρίζω: τον αγώνα όχι με τους ομοίους σου, αλλά αυτόν με τις προσωπικές σου ατέλειες, όπου υπάρχει μόνο ένας αντίπαλος - ο εαυτός σου. Διότι, το πιο δύσκολο πράγμα δεν είναι να νικήσεις τον πλησίον σου, αλλά να τον αγαπήσεις, να μοιραστείς μαζί του τη σύντομη χαρά που ονομάζεται «ζωή».

28/01/2016

*Μετάφραση από τα Ρωσικά: Μαρία Βοθλίβ

Το σημείωμα του συγγραφέα γράφτηκε ειδικά για την παραγωγή του ΘΟΚ

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Αφιέρωμα //

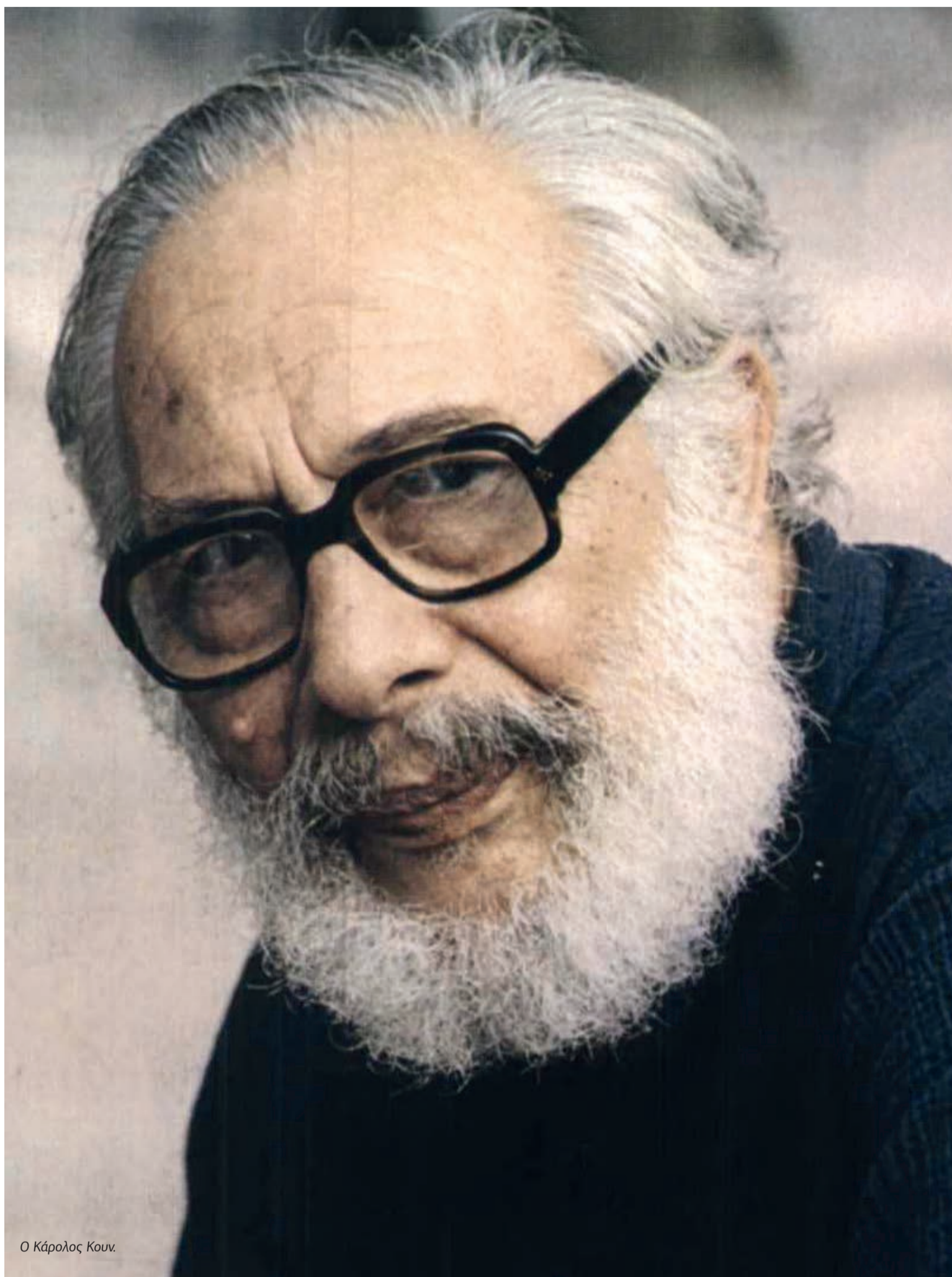
Κλείνουν σήμερα, 14 Φεβρουαρίου, είκοσι εννέα χρόνια από τον θάνατο του μεγάλου δασκάλου και αναμορφωτή του ελληνικού θεάτρου, Κάρολου Κουν. Ο Στέλιος Καυκαρίδης, μαθητής και συνεργάτης του, για οκτώ χρόνια, στο Θέατρο Τέχνης, ξετυλίγει στο «Ηδύφωνο» το κουβάρι των αναμνήσεων και σκιαγραφεί την προσωπικότητα του μεγάλου θεατράνθρωπου

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Για την πορεία ενός ανθρώπου στην τέχνη, μιλούν τα έργα του και οι αξίες που, μέσα από αυτά, θεμελιώσε. Λίγοι, όμως, πραγματικά μεγάλοι, εκκερσώνουν, οι ίδιοι, ακόμη εν ζωή, την περίοπτη θέση όπου η ιστορία θα τους κατατάξει. Ο Κάρολος Κουν ήταν ένας από αυτούς, ανοίγοντας δρόμους για ένα θέατρο συνομολογούμενο με την αλήθεια του, προορισμένο να γίνει τρόπος και υπόθεση ψυχής.

«Πρώτ' απ' όλα, ο Κάρολος Κουν ήταν ένας μεγάλος δάσκαλος του θεάτρου. Ήταν ένας άνθρωπος ταγμένος στη θεατρική τέχνη, που στήριζε και προωθούσε τους νέους. Ο ίδιος έλεγε συχνά, 'μόνον αν ταχθείς στο θέατρο, μπορείς να κάνεις τέχνη'. Παρά την κλειστότητά του, με την έννοια του ότι ήταν κλεισμένος για ώρες μέσα στο γραφειάκι του, μελετούσε και μάθαινε συνεχώς. Το στοιχείο, όμως, που του προσδίδει μεγαλοσύνη, είναι ότι, για μας, τους ηθοποιούς, ήταν ένας δάσκαλος που είχε διαρκή και αληθινή έγνοια. Ήταν, με άλλα λόγια, ένας καθοδηγητής και στο θέατρο και στη ζωή, σε όλα τα επίπεδα» επισημαίνει ο Στέλιος Καυκαρίδης που, γυρνώντας πίσω στον χρόνο, αναθυμάται στιγμές και συναντήσεις, μισοφωτισμένα στον χρόνο επεισόδια, αλλά και υπογραμμίζει την κεκρωμένη, πια, σημασία του έργου του Κουν για το ελληνικό θέατρο.

«Η θητεία που έκανα κοντά του ήταν γύρω στα οκτώ χρόνια και, μπορώ να πω ότι, ακόμη και τώρα, έπειτα από τόσα χρόνια, η διδασκαλία του συνεχίζει να αποτελεί οδόσημο για μένα. Πολλές φορές μου συνέβη, αντιμετωπίζοντας ένα μεγάλο ρόλο ή ένα σκηνοθετικό πρόβλημα, ν' ανατρέξω στη δική του μεθοδολογία, για να βρω τις απαραίτητες λύσεις. Αρκετές φορές

Ο Κάρολος Κουν.

Είκοσι εννέα χρόνια χωρίς τον Κάρολο Κουν

Ο Στέλιος Καυκαρίδης θυμάται...

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

αναρωτήθηκα με τον εαυτό μου: 'Τώρα, που βρίσκεσαι σ' αυτήν τη δύσκολη θέση, πώς θα μπορούσε, ο δάσκαλος, να σε βοηθήσει να βρεις διεξόδους, ή να βρεις μονοπάτια για να φτάσεις στον στόχο σου;».

Εργατικός και απλός

Στην καθημερινότητά του, ο Κουν ήταν ένας απλός άνθρωπος, αφηγείται ο γνωστός ηθοποιός. «Περνούσε πολλές ώρες στο γραφείο του, μελετούσε, συζητούσε με τους συνεργάτες και τους μαθητές του. Για να καταλάβετε πόσο σπουδαίος άνθρωπος ήταν και πόσο βαθιά και ανθρώπινη ήταν η σχέση που τον συνέδεε με τους μαθητές του, να σας αφηγηθώ ένα περιστατικό. Μετά την επιστροφή μου στην Κύπρο, μεσολάβησε μια σχετικά μεγάλη περίοδος, που, λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων, δεν μπόρεσα να πάω στην Αθήνα να τον δω. Όταν, κάποια στιγμή, τα κατάφερα, πήγα στο θέατρο, και κατέβηκα από τη μεγάλη σκάλα προς το υπόγειο. Ο φωτισμός ήταν ελάχιστος, κι εκεί έξω από το γραφείο του, ήταν ο άλλος δάσκαλος, ο Γιώργος Λαζάνης, ο οποίος συνομιλούσε με μια κυρία, για τα θέματα του θεάτρου. Μέσα στο μισοσκόταδο λοιπόν, όταν ο Λαζάνης αντιλήφθηκε την παρουσία μου, ρώτησε 'ποιος είναι;'. Εγώ απάντησα σχεδόν μονολολεκτικά: 'Εγώ είμαι'. Τότε, πετάχτηκε έξω από το γραφείο του ο Κουν, και, αγκαλιάζοντάς με, μου φώναξε: 'Στέλιο μου, Στέλιο μου...'. Αυτός ήταν ο Κάρολος».

Αναμορφωτής του θεάτρου

Η μεγάλη προσφορά του Κουν είναι ότι αναμόρφωσε το ελληνικό θέατρο, λέει ο Στέλιος Καυκαρίδης. «Έφερε νέες ιδέες, ένα καινούργιο πνεύμα, που ανανέωσε σχεδόν τα πάντα. Χωρίς να θέλω να επικρίνω κανέναν -άλλωστε πολύ μεγάλοι δάσκαλοι ήταν και ο Ροντήρης, ο Μινωτής, ο Κατσέλλης κ.ά.- ο Κουν ήταν ένας άνθρωπος, που μπήκε μέσα στο θέατρο και το εξέλιξε. Προσέδωσε στη θεατρική έκφραση νέα στοιχεία, νέες φόρμες, νέες ερμηνείες. Η μόνιμή του 'επωδός' ήταν ότι το θέατρο περνάει μέσα από το στομάχι του ηθοποιού, δηλαδή, μέσα από την ψυχή και το είναι του. Για τον Κουν, το θέατρο δεν ήταν μόνο φωνή, μια διαδικασία, δηλαδή, που εξαπλούσαν από τον λαϊκό στο κεφάλι. Αυτό ήταν και το βασικό σημείο διαφωνίας του με το Εθνικό Θέατρο και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνταν εκεί. Οι δάσκαλοι του Εθνικού έδιναν βάρος στον λόγο και στην εκφορά του, στη σωστή απαγγελία, κ.λπ. Αυτό είναι ορθό, οπωσδήποτε. Αφηναν, όμως, έξω από την ερμηνεία το συναίσθημα, αγνοώντας τις υπόλοιπες παραμέτρους της παραστασιολογικής διάστασης. Ο Κουν αναρωτιούνταν, πρώτιστα, πάνω στο ίδιο το κείμενο, στις καταστάσεις των χαρακτήρων... Δεν θα ξεχάσω τον θρήνο του Χορού στους Πέρσες, όπου κατάφερε, μαζί με τον Χρήστου, ο οποίος έκανε τη μουσική διδασκαλία, να δημιουργήσει ένα χορικό και φωνητικό σύμπαν που συγκλόνιζε. Ήταν μια θαυμαστή τελετουργία μοναδικής ωραιότητας, που δεν θα ξεχάσω ποτέ».

Μεγάλες παραστάσεις

Ο Στέλιος Καυκαρίδης ανατρέπει σε μερικές από τις μεγάλες παραστάσεις του Κουν με το Θέατρο Τέχνης, σε κάποιες από τις οποίες συμμετείχε και ο ίδιος.

Ο Επιστάτης, του Πίντερ, Η δολοφονία του Μαρά, του Πήτερ Βάις, Οιδίπους Τύραννος, Αχαρνής, Όρνιθες -μια

Ο Στέλιος Καυκαρίδης μιλά με συγκίνηση για τον παλιό του δάσκαλο.

μνημειώδης παράσταση- Πέρσες, κ.λπ.

Η συνεισφορά του Κουν δεν περιόριζεται, όμως, μόνο στη διαφορετική ερμηνευτική του προσέγγιση στο αρχαίο δράμα ή στη γενικότερη σκηνοθετική του μεθοδολογία, εξηγεί ο κ. Καυκαρίδης. «Ο Κουν ήταν ο πρώτος που έφερε το ευρωπαϊκό και το αμερικανικό θέατρο στην Ελλάδα και συνέβαλε, σε σημαντικό βαθμό, στην εισαγωγή και του ρώσικου θεάτρου. Βοήθησε, ταυτόχρονα, πάρα πολύ στην ανάδειξη του σύγχρονου ελληνικού θεατρικού έργου, ανεβάζοντας έργα σπουδαίων συγγραφέων όπως ο Καμπανέλλης, ο Κεχαΐδης, ο Σκούρτης κ.ά.».

Η παρακαταθήκη του Κουν καλύπτει ολόκληρο το τεράστιο πεδίο της θεατρικής πράξης, σημειώνει. «Ο Κουν έθεσε τις βάσεις, ώστε να διατηρηθεί η θεατρική δημιουργία στο πιο υψηλό επίπεδο, στην Ελλάδα. Βεβαίως, σήμερα τα δεδομένα, με την παντοκρατορία της τηλεόρασης, η οποία έχει σχεδόν ισοπεδώσει τα πάντα, έχουν αλλάξει. Και έχω την αίσθηση, πως άνθρωποι που έχουν περάσει από το Θέατρο Τέχνης ή από άλλα θέατρα που μπορούν να θεωρηθούν παρακλάδια του, εγείρουν αντιστάσεις. Όπερ σημαίνει, ότι

αυτά τα θέατρα, που βγήκαν μέσα από την αγκαλιά του Θεάτρου Τέχνης, συνεχίζουν να δουλεύουν για τη σωστή αισθητική του θεάτρου».

Κυπριακό «παρακλάδι»

Με τόσους πολλούς μαθητές από την Κύπρο ή μαθητές που, φεύγοντας από τη σχολή, έρχονταν στην Κύπρο για να δουλέψουν, ο Κουν ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για το κυπριακό θεατρικό γίγνεσθαι, και με πολλούς ανθρώπους, όπως ο Εύης Γαβριηλίδης, ο Βλαδίμηρος και ο Στέλιος Καυκαρίδης, ο Σακέτας, ο Νίκος Χαλαλάμπους, η Τζένη Γαϊτανπούλου, η Πόπη Δανιήλ, ο Τάκης Σταυρινίδης, ο Ανδρέας Μουσουλιώτης κ.ά., διατηρούσε στενές επαφές, λέει ο Στέλιος Καυκαρίδης. «Είχε σχηματιστεί μια ομάδα, η οποία στην ουσία αποτελούσε παρακλάδι του Θεάτρου Τέχνης. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε πως πάνω στις διεργασίες που έβαλαν σε κίνηση όλοι αυτοί οι άνθρωποι, στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό το κυπριακό θέατρο», τονίζει με έμφαση.

Προσωπικές στιγμές

Οι αναμνήσεις συνεχίζουν να ταξιδεύουν στο μυαλό του συνομιλητή μας,

και, όταν του ζητάμε να θυμηθεί κάποιες πιο προσωπικές στιγμές, με έκδηλη συγκίνηση λέει: «Τι να πρωτοπώ... Μια φορά, θυμάμαι, ήμουν στην τουαλέτα του θεάτρου και έλεγα τα λόγια του ρόλου μου. Αυτός με άκουσε, και, όταν μετά ήρθε η ώρα για να ξεκινήσει η πρόβα, έκπληκτος τον άκουσα να μου πλέκει το εγκώμιο μπροστά στους συναδέλφους, λέγοντας πως, μόνο μέσα από τη διαρκή και επίμονη τριβή με το κείμενο, μπορείς να ανακαλύψεις το κλειδί ενός ρόλου... Μια άλλη φορά, ήμασταν στο Παρίσι για παραστάσεις. Το εκτός έδρας επίδομα που παίρναμε δεν ήταν ιδιαίτερα υψηλό, και βρισκόμασταν σε μια δύσκολη οικονομική κατάσταση. Το βράδυ, πήγαμε για να φάμε κάτι, αλλά, λόγω της ακρίβειας, ξοδέψαμε όλα τα λεφτά που είχαμε στη διάθεσή μας, για να βγάλουμε ολόκληρη τη βδομάδα. Μετά την επιστροφή μας στο ξενοδοχείο, εγώ βγήκα έξω και άρχισα, ανήσυχος, να κόβω βόλτες στον δρόμο, με εκείνη τη γνωστή... οικονομική δυστυχία, μιν ξέροντας τι να κάνω. Ο Κουν, εκείνη την ώρα, στεκόταν στην είσοδο του ξενοδοχείου και χάζευε στον δρόμο. Κάποια στιγμή, όταν τον πλησίασα,

μου είπε με εμφανή χιουμοριστική διάθεση: 'Άγριος, άγριος, άγριος...'. Κι εγώ του απάντησα: 'Άγριος, αλλά υπέροχος'...

»Ο Κάρολος γνώριζε τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζαμε, και συχνά, από το λίγο χορήγημα που έπαιρνε κι εκείνος για να ζει, μας βοηθούσε. Ήξερε, για παράδειγμα, πως ο Καυκαρίδης έπρεπε να πληρώσει ενοίκιο, να πληρώσει για να φάει, κ.λπ. Με το φαγητό, συνδέεται και μια οργανική 'ιδιορρυθμία' που είχα, και ο Κουν φρόντιζε να το ρυθμίζει κι αυτό. Όταν πεινούσα, δεν μπορούσα να συγκεντρωθώ και να δουλέψω. Και επειδή, κατά κανόνα, οι πρόβες διαρκούσαν πολύ περισσότερο από το κανονικό ωράριο που δουλεύαμε, ο Κουν έβγαζε λεφτά από την τσέπη και μου έλεγε, 'να, πήγαινε στο Ιντεάλ να φας, και να γυρίσεις πίσω για την πρόβα'... Βεβαίως, ο Κουν είχε και τις εκρηκτικές στιγμές του, κυρίως με τους πιο στενούς συνεργάτες τους, με τους οποίους συγκρουόταν συχνά. Αυτό που έχει σημασία, συνοψίζοντας, είναι ότι ο Κάρολος, άφησε το στίγμα του στο θέατρο, όπως και όλοι οι μεγάλοι δάσκαλοι της εποχής εκείνης».

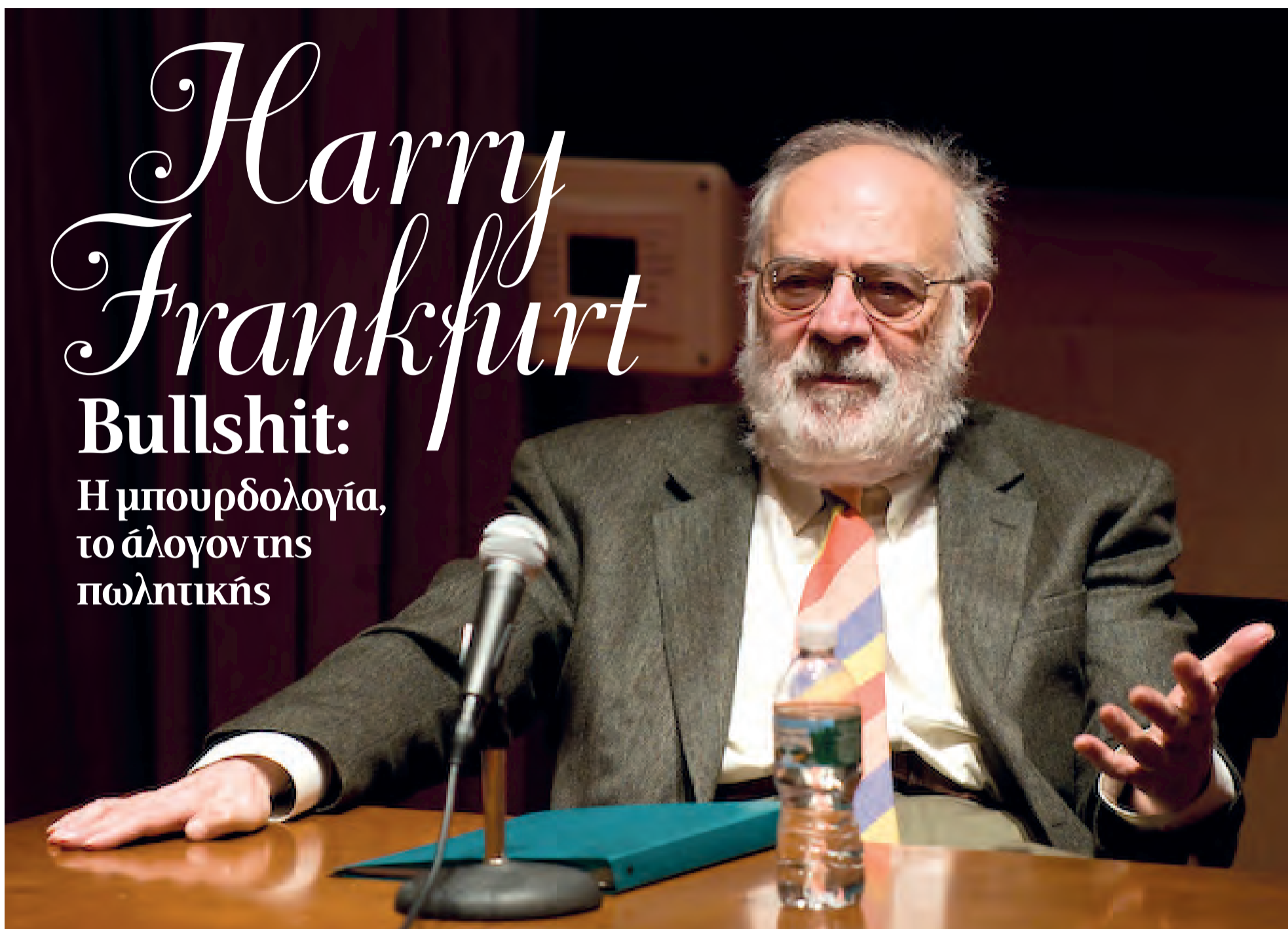

Η μεγάλη προσφορά του Κουν είναι ότι αναμόρφωσε το ελληνικό θέατρο, φέρνοντας νέες ιδέες κι ένα καινούργιο πνεύμα, που ανανέωσε σχεδόν τα πάντα

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ιστορίες αλλιώς //

Η διαφορά ανάμεσα στην μπουρδα και το ψέμα είναι ότι ο ψεύτης παρουσιάζει ως αληθινό κάτι που ο ίδιος θεωρεί ψέμα. Ο ψεύτης συνεπώς έχει σαφή άποψη περί του αληθινού. Ο μπουρδολόγος ενδέχεται να μη γνωρίζει, ή το πιθανότερο, να μην ενδιαφέρεται για την αλήθεια

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
titos_christodoulou@hotmail.com

Αν το αστείο ανατρέπει την τάξη του λόγου, ατακτεί λογικά, για να υπαινιχθεί τις βαθύτερες για τα ανθρώπινα αλήθειες του, η μπουρδα συνωμοτεί με το παράλογο για να παρανομήσει κατά της αλήθειας. Είμαστε εδώ στα Ηλύσια Πεδία του θενώτος λόγου, στο επέκεινα του λόγου που λέγεται πολιτική. Ή, πωλητική. Στον χώρο της «μπουρδολογίας», ή, με τον περίφημο πια ορισμό του φιλοσόφου Harry Frankfurt, του «bullshit».

Ο όρος, στην ελληνική μετάφρασή μας, αντιστοιχεί στο γαλλικό «bourde», ανοησία (ναι, ανοίξαμε Μπαμπινιώτη, για ανοητολογίες ψάχναμε, άλλωστε), που επίσης αποδίδεται με το αγγλικό «humbug», γνωστό σας ίσως από τον απαξιωτικό χαρακτηρισμό του κυνικού γερο-Σκρουτζ για τα Χριστούγεννα κι ό,τι ο πρωταγωνιστής του «Christmas Carol» μκκτάριζε ως γλυκερές, φιλάνθρωπες αισθηματολογίες τους.

Λόγος, εδώ, που δεν αληθεύει αλλά αλητεύει. Που ψεύδεται ψευδόμενος και για το ψέμα του, που παραπλανά πλανώμενος, όπως οι κότες οι αλανιάρες. Όπως ο λαός, μαζί στο σκοτάδι κι οι κότες. Συσκότιση. Απάτη με τα ούλα της, ή κάτω από τα ούλα της, ύπουλη. Και πιο επικίνδυνη διότι, υπό την επίφαση του λογικώς επιχειρηματολογείν, δυσχερώς διαγιγνώσκεται.

«Στ' άλογο, στ' άλογο Ομέρ Βρυώνη!» Από τον Βοναπάρτη στον Γέρο του

Μοριά, στ' άλογο μάκραναν τον κοντό τους ίσκιο οι ηγέτες. Άλογο, πάντα, το ζώο των πωλητικών, πουλώντας, εκλογές και τώρα, το μακρύ και το κοντό τους...

Α, πώς το παν απύλητο, κάθηκε κάθη πίστις, και της πωλητικής ψηφοθηρούν, καηπάζοντες οι Ιππείς της.

Τυχαία, λέτε, ονόμασε Ιππείς ο Αριστοφάνης την κωμωδία του ανοήτου «Δήμου» που πλασάρει εαυτόν ως πολιτικόν;

Κάλπηκη κάλη, τα όνειρα καλπάζουν μακριά. «Πάντα γέλω, πάντα κόνις, πάντα το μηδέν: εξ αλόγων γαρ πάντα τα γιγνώμενα» (Γλύκων, Ανθ. 10-124).

Α, ναι, η πωλητική είναι όπως τα γουέστερν... Πέρα-δωθε στους δρόμους τ' άλογα, όλοι κι όλα αλόγως. Αλλά μανούρα, κοπριά πουθενά! Όσο, ω λαοί, μυρίζεστε το «bullshit», τόσο βλέπετε το «horseshit»!

Πέραν της αλήθειας και του ψέματος

Από φιλοσοφικής απόψεως η μπουρδολογία αφορά την μεταμοντέρνα αποδόμηση της αντικειμενικότητας. Παραπέμποντας όλες τις αξιολογικές κρίσεις σε ένα σχετικισμό χωρίς όρια, ο μεταμοντερνισμός απαξιώνει την εγκυρότητα κάθε διάκρισης. Αν τώρα, ο σχετικισμός αυτός αυτοκαταλύει και την δική του εγκυρότητα, ο πολιτικός χρήστης αδιαφορεί παντελώς για την αλήθεια, όσο και για την διάκριση αλήθειας και ψέματος. Του αρκεί το «φαίνοσθαι» της αλήθειας, κι αυτό φευγαλέα, ως αντι-

Προφανώς, οι μπουρδολογίες φύονται στο εύφορο και ευεπίφορο έδαφος της πολιτικής. Διότι, ένας πολιτικός φωνεί, συχνά συμφωνεί, σπανιότερα διαφωνεί, κι ακόμη πιο σπάνια «λέγει»

κατοπρισιμός ή «tromp d'oeil», πέραν της ευκαιρίας δοκιμής των προτάσεών του: κι αυτό είναι μια στάση που κρίνεται, εδώ, ηθικά, όχι επιστημικά.

Διότι, η διαφορά ανάμεσα στην μπουρδα και το ψέμα είναι ότι ο ψεύτης παρουσιάζει ως αληθινό κάτι που ο ίδιος θεωρεί ψέμα. Ο ψεύτης συνεπώς έχει σαφή άποψη περί του αληθινού. Ο μπουρδολόγος ενδέχεται να μη γνωρίζει, ή το πιθανότερο, να μην ενδιαφέρεται για την αλήθεια. Όπως οι αρχαίοι σοφιστές, προβάλλει ανοησίες, λεκτικές κατασκευές δίχως νόημα, ή ωραιολογίες που καϊδεύουν τα αφτιά των ακροατών του χωρίς να εναποθέτουν εκεί κάποιο έλλογο μήνυμα.

Ο θετικιστής φιλόσοφος Max Black, στο βιβλίο του «The Prevalence of Humbug», χαρακτηρίζει την μωρολογία ή «humbug» ως μια σκόπημη παραπληροφόρηση, χωρίς ωστόσο να μετέρχεται ψέματος για τον σκοπό αυτό. Ο μωρολόγος δεν έχει σκοπό να δώσει μια εικόνα για την πραγματικότητα, διαφορετική από αυτήν. Σε τούτο μοιάζει με τον μπουρδολόγο: αδιαφορώντας για την φύση της πραγματικότητας, ή παραϊτούμενος από την ελπίδα ότι αυτή μπορεί να γνωσθεί καν, αποσκοπεί στο να δώσει μια εικόνα -θετική, ο πολιτικός- για τον ομιλητή. Ο Frankfurt αναφέρει ένα παράδειγμα από τον Wittgenstein, τον φιλόσοφο της ορθής χρήσης-λογική γραμματική- της γλώσσας. Η φίλη του, Fania Pascal, του είχε τηλεφωνήσει από την κλινική όπου υπεβλήθη σε εγχείρηση αφαίρεσης αμυγδαλών. Ερωτηθείσα πώς αισθάνεται απάντησε ότι «νιώθει σαν σκύλος

www.simerini.com.cy

που τον πάτησε αυτοκίνητο». Κι ο φιλόσοφος της γλώσσας δεν μπορούσε να μην της παρατηρήσει ότι «δεν είναι σε θέση να γνωρίζει πώς αισθάνεται ένας σκύλος που τον πάτησε αυτοκίνητο». Παρατραβηγμένη απάντηση, αλλά ο φιλόσοφος δεν μπορούσε να μην υποδείξει στην φίλη του ότι χρησιμοποιούσε «δηλωτική γλώσσα», περιγράφοντας τον εαυτό της, κι όμως ήταν απρόσεκτη ή αδιάφορη με την χρήση της γλώσσας. Οι προτάσεις της δεν μπορούσαν να πουν κάτι αληθές ή ψευδές γι' αυτό που «περιέγραφαν».

Μπουρδολογία και πολιτική

Προφανώς, οι μπουρδολογίες φύονται στο εύφορο και ευεπίφορο έδαφος της πολιτικής. Διότι, ένας πολιτικός φωνεί, συχνά συμφωνεί, σπανιότερα διαφωνεί, κι ακόμη πιο σπάνια «λέγει». Μακράν, όσο το μπορεί, του λόγου που δεσμεύει - και τώρα περισσότερο, με τον διασυρμό του όρου «δεσμεύομαι»! Διότι, μεγιστοποιώντας την απήχηση του λόγου τους σε όσο το δυνατόν περισσότερες ψήφους, να καϊδέψουν όσων γίνεται περισσότερο αφτιά, οι πολιτικοί βασίζονται στο να περάσουν αψήφιστα οι όποιες αλήθειες μπορεί να περιέχει ή συνεπάγεται ο λόγος, μάλλον κενολογία τους. Αφού οι αλήθειες του έλλογου λόγου, σε αντίθεση με το ανώδυνον του... αλόγου λόγου, σηματοδοτούν μια ιδιαίτερη στάση, μια διαφορά, ίσως, από μέρος των εκλογέων, άρα διακινδυνεύοντας, έτσι, απώλεια ψήφων. Η μόνη «προσωπική στάση» που ενδιαφέρει τον πολιτικό είναι η, όμοια κενόλογη, επιθετικότητα κατά των πολιτικών αντιπάλων, μέσα κι αυτή από τις ανώδυνες για τον εκφέρωντα γενικόλογες κοινοτοπίες...

Ενδεικτικά, οι φιλοσοφικές παιδείες Αμερικανοί πολιτικοί σχολιαστές ή... σχολαστικοί, Thomas Carthart και Daniel Klein, στο «Ο Αριστοτέλης και το Άρντβακ πάνε στην Ουώσιγκτον: Αναλύοντας την Πολιτική Μπουρδολογία με την Φιλοσοφία και τα Αστεία» (τίτλος που παρωδεί το επιτυχημένο, του ίδιου Thomas Carthart, «Ο Πλάτων και ο Πλατύπους»), χρησιμοποιούν αστεία κι ανέκδοτα για να δείξουν πώς οι πολιτικοί, αρχαιότερα μέχρι σήμερα, μας πουλάνε... κουράδες, τα «bullshit», με τον ορισμό του Harry Frankfurt. Δηλαδή σοφιστείες και λογικές παραπλανήσεις από αυτές που έρχομα εξέθεσε ο Διδάσκαλος Αριστοτέλης στην «Ρητορική» και τους «Σοφιστικούς Ελέγχους» του, και που είναι πιο φαρμακερές από τα ψέματα, γιατί πιο δύσκολα «ελέγχονται», αφού πλήρως αδιαφορούν να πουν, ή φανούν καν ότι λένε, την αλήθεια. Με τους όρους του ηγεμονικού «μπουρδολογείν» ανέλυσε, π.χ. πρόσφατα στο βιβλίο του για το Κυπριακό ο φίλος καθηγητής πολιτικής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Βασίλης Φούσκας, την ηγεμονική φιλολογία για τις πολυεθνικές «ομοσπονδίες» και συνεταιρικές «power-sharing» δημοκρατίες, στην πραγματικότητα εγκατάσταση ελεγχόμενων προτεκτοράτων - φυλακίων («prison posts») για τον ηγεμόνα, διεθνή αστυφύλακα. «Power-sharing» ή «power-brokering?», λογοπαίγιο με το σόφισμα ο γράφων στον τίτλο της διατριβής του για το Κυπριακό και τις συζητούμενες ομοσπονδιακές λύσεις.

Πολυγράφος ο γράφων δοκίμασε το χέρι (ή τον λόγο) του και στο εξής σόφισμα για το Κυπριακό: «Οι διαπραγματεύσεις λύνουν τα προβλήματα / το Κυπριακό δεν έχει λυθεί (στις διαπραγματεύσεις) / άρα το Κυπριακό δεν είναι πρόβλημα». Ε; Ξεσκονίστε τον Αριστοτέλη σας, πρόκειται για την λογική πλά-

● ● ● ●

Λόγος, εδώ, που δεν αληθεύει αλλά αλτρεύει. Που ψεύδεται ψευδόμενος και για το ψέμα του, που παραπλανά πλανώμενος, όπως οι κότες οι αλανιάρες. Όπως ο λαός, μαζί στο σκοτάδι κι οι κότες. Συσ-κότιση

νη, «fallacy» αγγλιστί, της άρνησης της προκειμένης: denying the antecedent: «αν το Ρ τότε το Q, αλλά όχι το Q, τότε όχι το Ρ». Αν βρέχει τότε είναι βρεγμένα, αλλά είναι βρεγμένα, άρα βρέχει (έβρεξε). «Αν είναι πρόβλημα, πρέπει να το λύσουν οι διαπραγματεύσεις. Δεν το έλυσαν οι διαπραγματεύσεις, άρα δεν είναι πρόβλημα». Ίσως, πάλι, το σόφισμα της αμφιβολίας, η ασαφής προκειμένη. Που δεν λέει «αν διαπραγματευθούμε ένα πρόβλημα, αυτό θα λυθεί», δεν είναι καθολική καταφατική, δεν δηλοί πως όλες οι λύσεις προέρχονται από διαπραγματεύσεις. Μερικά προβλήματα δεν λύνονται: κόπτονται, ή διχοτομούνται. Ίσως πιο σωστό είναι να συμπεράνουμε από την μη λύση του Κυπριακού ότι δεν γίνονται πράγματι διαπραγματεύσεις, με την έννοια ότι δεν επιζητείται γνωσιών η λύση του Κυπριακού, τουλάχιστον από τουρκικής πλευράς. Σε τι λοιπόν, και ποιους ακριβώς, εξυπηρετούν οι διαπραγματεύσεις; Ας μας το πουν οι διαπραγματευόμενοι.

Argumentum ad baculum

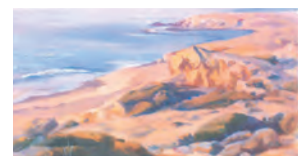
Στους «Σοφιστικούς Ελέγχους», ο

Διδάσκαλος υπέδειξε και σωρείαν τρόπων μη λογικών σφαλμάτων, σοφιστικών κόλπων και παρατυπιών στο επιχειρηματολογείν, που αποσκοπούν στην παγίδευση δι' επιχειρημάτων που παραβαίνουν τους τύπους του ορθώς παράγειν πειθώ, αν και όχι «πρά τον λόγον». Για παράδειγμα το κλασικό ψευδοδίλημμα: «Οποιοι δεν είναι μαζί μας είναι εναντίον μας», του Μπους, ή το «ή ο Πρόεδρος της λύσης ή διχοτόμηση»... που ακούστηκε τόσο πολύ, στις δύο τελευταίες προεδρίες, καθ' ημάς.

Κι ακόμα το -κοντύτερα τώρα στο χέρι του γράφοντος- «argumentum ad baculum», το επιχειρήμα της βακτηρίας ή της ράβδου: ή πείθεσαι, ή πίπτει ράβδος! Αλλά στο Κυπριακό, ήταν η Τουρκία πάντα εκείνη που διέθετε πειστικά το επιχειρήμα της «μπαστούν» (να το πούμε τουρκιστί ή δικονομιστί), αναγνωρισμένο στο σύνταγμα της Δημοκρατίας, στις Συνθήκες Εγγυήσεως. Αν είχαμε Ανεξαρτησία, θα είχαμε κυριαρχία (δεν θα επιτρεπόταν επέμβαση, και μάλιστα στρατιωτική, στα εσωτερικά μας). Αλλά δεν είχαμε κυριαρχία (αφού είχαμε τέτοια... «επέμβαση», έστω «πρά την λέξιν», η εισβολή), άρα δεν είχαμε Ανεξαρτησία. Ίδου και η -ορθότερη τυπικά- άρνηση της προκειμένης. Κι ο παραλογισμός του Κυπριακού. Abyssus abyssum invocat. Άβυσσος άβυσσον καλεί.

Για όσους, πάλιν, εθελουφυλούν ότι είχαμε πραγματική «ανεξαρτησία» και «κυριαρχία» βγάξει μάτι το πονημάτιον (πνεύ μάτιον; Βγάζει μάτιον) του James Crawford, «The Creation of States in International Law», στο οποίο η Κύπρος παρατίθεται ως κράτος που δημιουργήθηκε με ελλιπή κυριαρχία, εξαιτίας ακριβώς της Συνθήκης Εγγυήσεως και των «δουλειών» που συνδέονταν με την εσωτερική και την διεθνή ζωή του κράτους. Κι αν αποκτίσαμε μια κάποια επίφαση «κυριαρχίας», αυτό έγινε όταν ο Μακάριος έχασε το '63 την... αυτοκυριαρχία του. Διασπώμενος, το βιβλίο του Stephen Krasner, για την «Κυριαρχία» ως ακρογωνιαίω λίθω των διεθνών σχέσεων, επιγράφεται: «Sovereignty. The Organized Hypocrisy» (Κυριαρχία: η Οργανωμένη Υποκρισία). Ακόμη λιγότερο, σημειώνει ο Krasner, σε χρεωμένα κράτη, ο τύπος μιας νέας αποικιοκρατικής χρεοκρατίας.

«Πάντα γέλωσ, πάντα κόνις, πάντα το μηδέν: εξ αλόγων γαρ πάντα τα γινόμενα» (Γλύκων, Ανθ. 10-124).

ART AERI LTD

Σολωμός Φραγκουλίδης

Γεννήθηκε στην Πάνω Ζώδια το 1902 και πέθανε το 1981. Πήρε τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής από τον Ρώσο ζωγράφο Ηλία Καρίσιεβ, που η Ρωσική Επανάσταση προσφυγοποίησε στην Κύπρο. Το 1924 ο Φραγκουλίδης γράφτηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών (1924-1930) της Αθήνας, με καθηγητές τους Γ. Ιακωβίδη, Ν. Λύτρα και Σπύρο Βικάτο. Παρέμεινε στην Αθήνα μέχρι το 1932. Επέστρεψε και παρέμεινε στην Κύπρο για δύο χρόνια για εικονογράφηση της εκκλησίας του Αγρού (1932-1934).

Ο Σολωμός Φραγκουλίδης ανήκει στους πρωτομάστορες της κυπριακής τέχνης, σε εκείνη τη γενιά των δημιουργών οι οποίοι οικοδόμησαν από το μηδέν τη νεότερη κυπριακή ζωγραφική. Επέμεινε σε μια δημιουργική πορεία άρρηκτα δεμένη με τη ζωή του, μακριά από «...την πληθώρα των καταλήξεων με την οποία ζπούσαν να εντυπωσιάσουν οι καλλιτέχνες», όπως έλεγε ο ίδιος. Ήταν ένας γνήσιος δημιουργός.

Το 1934 γύρισε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε ως σχεδιαστής. Από το 1947 μέχρι τον θάνατό του, το 1981, έζησε στην Κύπρο. Ο Σολωμός Φραγκουλίδης ανήκει στην πρώτη γενιά των Κύπριων καλλιτεχνών που συνδέθηκαν θεματικά με το τοπίο και τους ανθρώπους του τόπου τους. Ασχολήθηκε με έναν ιταλοβυζαντινό τύπο αιογραφίας, φιλοτεχνώντας φορητές εικόνες σε διάφορες εκκλησίες της Κύπρου.

Σύμφωνα με την κυρία Ε. Σ. Νικήτα: «Το όμορφο τοπίο του Αγρού δεν μπορούσε παρά να εμπνεύσει τον ζωγράφο, ο οποίος έδωσε, παράλληλα με την αιογραφική του εργασία, μερικές πολύ ποιητικές τοπογραφίες. Η τοπογραφία καλύπτει ένα μεγάλο μέρος της καλλιτεχνικής του δημιουργίας. Μ' αυτήν ασχολήθηκε από τα φοιτητικά του χρόνια μέχρι τον θάνατό του. Έδωσε τοπία που τα χαρακτηρίζει η τεχνική αρτιότητα και ο ευγενικός λυρισμός». Παρουσίασε έργα του σε ατομικές εκθέσεις: Αθήνα (1936), Αμμόχωστος (1953), Λευκωσία (1966), Λονδίνο (1972), Λευκωσία (1974), Αθήνα (1976), Λευκωσία (1977 και 1986).

Πήρε μέρος σε πολλές ομαδικές εκθέσεις: Παγκύπρια έκθεση (1932), Πανελλήνια έκθεση (1933, 1940, 1941), Πλάτες, «Το Χρυσό Αηδόνι» (1960), Παρίσι, Salon d' Art Moderne (1961), Λονδίνο, Εδιμβούργο, Κοινοπολιτειακό Ινστιτούτο, «Έκθεση Κυπριακής Τέχνης» (1970), Foggia, Ιταλία, Bienale d' Arte Sacra, όπου κέρδισε το Αργυρό μετάλλιο (1972).

Έργα του βρίσκονται στην Κύπρο, στην Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης, στην Πρεσβεία της Ελλάδας στη Λευκωσία. Στην Ελλάδα: Υπουργείο Πολιτισμού, Δημαρχείο Μεσολογγίου. Στη Ρωσία, στη Μόσχα, Μουσείο Πούσκιν. Την προσωπική συλλογή έργων του άφησε με διαθήκη στο ελληνικό Δημόσιο.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com. Μακαρίου 71, Λ/σία

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Σινεμά και Τρομοκρατία

Παρουσίαση // «Τι είναι τρομοκράτης, τι μη τρομοκράτης και τι το ανάμεσό τους;». Παραφράζοντας τον Σεφέρη, διερωτόμαστε για τη φύση της τρομοκρατίας σε έναν δυσοίωνα κόσμο, μέσα από έξι πρόσφατες κινηματογραφικές δημιουργίες

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ
longinospan@gmail.com

12

Το «12» του Νικίτα Μιχαλκόφ αγγίζει ευαίσθητες χορδές, θέτοντας μια σειρά από αμείλικτα ερωτήματα: Είναι προτιμότερος ο μαζικός φανατισμός από την τρομοκρατία; Ποια είναι η έννοια της δικαιοσύνης; Ο Μιχαλκόφ προσεγγίζει το «Twelve Angry Men» (μια κλασική αστυνομική ταινία του '50) με μοναδική κοινωνική και πολιτική ευαισθησία. Στύνει την κάμερά του σε ένα κλειστό σχολικό γήπεδο του μπάσκετ και εκεί μέσα, ως πρόεδρος των ενόρκων, πασκίζει να ανακαλύψει την αλήθεια πίσω από τον φόνο ενός Ρώσου αξιωματικού. Ένας προς έναν, οι 12 ενόρκοι ξετυλίζουν τη δική τους προσωπική ιστορία, για να δικαιολογήσουν την απόφασή τους να καταδικάσουν τον νεαρό Τσετσένο. Ως αποτέλεσμα, φανερώνουν, με κωμικό ή με τραγικό τρόπο, την ανεπάρκεια ενός συστήματος αλλά και τις δικές τους φοβίες. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ο Πούτιν είδε την ταινία αυτή στο σπίτι του μαζί με τον πρόεδρο της Τσετσενίας, ομολογώντας ότι δάκρυσε στο τέλος. Και όχι άδικα: Οι ερμηνείες μοιάζουν βγαλμένες από θέατρο του Τσέχοφ, τα ηθικά διλήμματα σαν να ξεπήδησαν από τις σελίδες του Ντοστογιέφσκι και η δυναμική παρουσία του Μιχαλκόφ φανερώνει τη μεγάλη ρωσική παράδοση στην τέχνη και στο σινεμά.

V for Vendetta

Οι αδελφοί Γουατσόφσκι, μετά το «Μάτριξ», επέστρεψαν ως παραγωγοί σε ένα ακόμη εφιαλτικό σενάριο του μέλλοντός μας. Το «V for Vendetta», βασισμένο στο ομώνυμο κόμικ των Άλαν Μουρ και Ντέιβιντ Λόιντ, θεωρήθηκε ως μία πολιτική αλληγορία ενάντια στον υιό Μπους. Αυτό έφερε την αντίδραση του Μουρ καθώς το αυθεντικό «V», όπως το οραματίστηκε ο ίδιος, γράφτηκε επί Θάτσερ και αναφερόταν κυρίως στη σύγκρουση φασισμού και αναρχίας. Το «V» βρήκε συμβολισμών γύρω από τον αριθμό 5 αλλά και καλλιτεχνικών αναφορών (από τη μουσική των Μπετόβεν και Τσαϊκόφσκι στο «Cry me a river» και από τον ζωγράφο Φράνσις Μπέικον στον συγγραφέα Αλέξανδρο Δουμά). Η ταινία είναι τοποθετημένη σε ένα φασιστικό Λονδίνο, κατά το όχι μακρινό έτος 2020 κι ενώ έχει προηγηθεί πυρηνική καταστροφή. Ακολουθεί την πορεία ενός μασκοφόρου επαναστάτη (Χιούγκο Γουίβιγκ) στην προσπάθειά του να ανατρέψει το καθεστώς που τον θεωρεί τρομοκράτη. Η κατάδυση της προστατευμένης του Ήβης (Νάταλι Πόρτμαν) στον κόσμο του μέντορά της και η μύση της στο μυστικό της επανάστασης είναι η καλύτερη στιγμή της ταινίας και θυμίζει όλο και πιο έντονα Κόμη Μοντεκρίστο.

Το σύμπλεγμα Μπάαντερ Μάινχοφ

Τα γερμανικά «Das Experiment», «The Lives Of Others», «Die Welle» είχαν ένα κοινό παρονομαστή: Την προκλητική, τολημηρή ματιά πάνω σε τεταμέ-

νες πολιτικές και κοινωνικές καταστάσεις. Σε αυτό το πεδίο κινείται και το «Σύμπλεγμα Μπάαντερ Μάινχοφ». Το ομώνυμο βιβλίο του δημοσιογράφου του «Der Spiegel» Στέφαν Άουστ δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια μάλλον ουδέτερη συναισθηματικά προσέγγιση της Φράξιας του Κόκκινου Στρατού. Όχι τυχαία, η κάμερα τοποθετείται πάντα από την οπτική γωνία των θυμάτων και ουδέποτε βρίσκουμε τους εαυτούς μας να ταυτίζονται με τους Μπάαντερ-Μάινχοφ. Στους ρόλους βρίσκονται ταλαντούχοι ηθοποιοί, η Μαρτίνα Γκέντεκ από τις «Ζωές των Άλλων» και ο Μόριτζ Μπλάιμπροϊ από το «Πείραμα». Όμως η ταινία δεν θα διέθετε το απαιτούμενο ειδικό βάρος αν έλειπε ο Μπρούνο Γκαντζ. Ο βετεράνος ηθοποιός, από τον άγγελο Νταμιήλ στα «Φτερά του έρωτα» μέχρι τον Αδόλφο Χίτλερ της «Πτώσης», έχει καταφέρει να ενσαρκώσει το μνημιακό στην οθόνη του σινεμά. Εδώ ερμηνεύει τον Χορστ Χέρολντ, αρχηγό της αστυνομίας και αφοσιωμένο κυνηγό των τρομοκρατών.

Body of Lies

«Μην εμπιστευέσαι κανένα. Εξαπά-

τησέ τους όλους». Με επίκεντρο αυτό το πολιτικά-μη-ορθό μότο ζωής, το «Body of Lies» παρουσιάζει μια C.I.A. εκδοχή του google earth με δορυφορικές λήψεις απίστευτης καθαρότητας που μπορούν να εντοπίσουν και τον πιο απομακρυσμένο στόχο σε κλάσματα δευτερολέπτου. Ο σκηνοθέτης Ρίντλεϊ Σκοτ είναι άλλωστε αριστοτέχνης στην κινηματογράφηση υψηλής τεχνολογίας. Ωστόσο, εκείνο που τον απασχολεί αυτή τη φορά, είναι ότι υπάρχουν ύπουλες τρομοκρατικές οργανώσεις -στο στυλ Αλ Γκάνιτα- που δεν χρησιμοποιούν καθόλου τεχνολογία και συνεπώς είναι δύσκολο να εντοπιστούν. Αυτό το αγνοεί ένας εφρυσασμένος τύπος σαν τον Εντ Χόφμαν, που παίζει δορυφορικά παιχνίδια στρατηγικής. Ο Ράσελ Κρόου (αντίθετα από τον αταίριαστο Λεονάρντο Ντι Κάπριο) είναι καταπληκτικός στον πρωταγωνιστικό ρόλο και αποδεικνύει γιατί ο Σκοτ επιμένει σε αυτόν από τον καιρό του «Μονομάχου». Κατά τα άλλα, το «Body of Lies» προσεγγίζει επικίνδυνες θεματικές με τη μαεστρία αλλά και τη ρηκότητα των ταινιών «Bourne». Αντί να διεισδύσει στη φύση της τρομοκρατίας, επιμένει

στην ιλιγγιώδη δράση και στις εντυπωσιακές εκρήξεις.

Hunger

Ο μέγας εικαστικός -και εσχάτως σκηνοθέτης κινηματογραφικών αριστουργημάτων- Στιβ Μακ Κουίν, έκανε το ντεμπούτο του στον αφηγηματικό κινηματογράφο με το «Hunger». Πρόκειται για την αληθινή ιστορία του Μπόμπι Σαντς, ο οποίος λόγω της άρνησης των βρετανικών Αρχών να αναγνωρίσουν τους φυλακισμένους μαχητές του IRA ως πολιτικούς κρατούμενους, ξεκίνησε μια απεργία πείνας καταλήγοντας στον θάνατο. Ο Μακ Κουίν παρουσιάζει στο πρόσωπο του Σαντς το πορτρέτο ενός μάρτυρα, καταγγέλλοντας ταυτόχρονα τη βρετανική πολιτική της τότε εποχής (οι συνειρμοί με τη δική μας, τραυματική, βρετανική εμπειρία είναι προφανείς). Δημιουργεί έτσι ένα πολιτικό σινεμά που προκαλεί μερικούς (στις Κάννες, η προβολή της ταινίας είχε ως αποτέλεσμα το «θάψιμό» της από συντηρητικούς Άγγλους δημοσιογράφους) αλλά αποκαλύπτει πικρές αλήθειες. Ο-εξαιρετος ως συνήθως- Μάικλ Φασμπέντερ στον ρόλο του Σαντς φέρνει

στον νου την ερμηνεία του Κρίστιαν Μπέιλ στο «The Machinist».

Εις το όνομα του Πατρός

Η ταινία του Τζιμ Σέρινταν δεν είναι φιλο-ιρλανδική και αντι-αγγλική, απλούστατα γιατί περιγράφει πραγματικά γεγονότα. Οι Κόνλον, πατέρας και υιός, είχαν καταδικαστεί για μια τρομοκρατική πράξη που δεν διέπραξαν ποτέ. Στη φοβική Βρετανία του 1974 (ελέω IRA) το να είσαι Ιρλανδός και να κάνεις παρέα με χίπς ήταν ικανοποιητικό μαρτυρικό υλικό για το δικαστήριο. Ο Σιέρινταν, μετά το «My left foot», συνεργάζεται ξανά με το ιερό τέρας της υποκριτικής τέχνης, Ντάνιελ Ντέι Λιούις, προκειμένου να δημιουργήσει ένα μανιφέστο πολιτικής καταγγελίας. Ποιητική αδεΐα, τοποθετεί πατέρα και γιο στο ίδιο κελλί και ξετυλίγει τη δράση γύρω από τη σχέση τους, από όπου και ο αμφίσημος τίτλος: Εις το όνομα του Πατρός (του σωματικού και του πνευματικού). Εξαιρετικός ο Πιτ Πόολγουεϊτ ως ο πατέρας, ενώ η Έμα Τόμσον υπηρετεί με τη γνωστή εμμονή τον σκοπό της (σε αυτή την περίπτωση, την απόδειξη της αθώωσης των δύο καταδίκων).

www.simerini.com.cy

Βιβλικηπλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Θέμα Αρτιμέλειας

Μελέτης Αποστολίδης

Τα έντιμα από τον πρώτο τους στίχο ποιήματα της μεστής νοήμονος και ευσύνοπτου εύρυθμου λόγου συλλογής του Μελέτη Αποστολίδη, που κυκλοφόρησε το 2013 από τις ελλαδικές εκδόσεις Φαρφουλάς, χωρίς να καταργούν την αυτοτέλεια του περιεχομένου τους, προσλαμβάνονται στο σύνολό τους ως ενιαία ποιητική σύνθεση. Τα τριάντα σπαράγματα ενός πηγαίου λυρικού στοχασμού ανακαλούν τον σπαραγμό της αιμάσουσας πατρίδας, υπομιμνήσκοντας ταυτόχρονα ότι είναι «θέμα αρτιμέλειας» η συγκρότηση των ατομικών βιωματικών εμπειριών και η «αρτιμέλις» συνάρθρωση της διεσπαρμένης ή διακεκομμένης προόδου του χρόνου συλλογικής μνήμης. Της μνήμης που ακυρώνει τη λήθη της αναπνείας και της παραμόρφωσης με τα μαχητικά όπλα της εναγώνιας πάλης για την αποκατάσταση της θρυμματισμένης δύναμης.

Για τούτο, αναπόδραστη αναγκαιότητα της ευαίσθητης ποιητικής φωνής να «προστρέξει» στην «Τέχνη της Ποίησης», αντιτρέποντας την Καβαφική προτροπή: όχι για να κομίσει «τα φάρμακά» της «να μη νοιώθεται η πληγή» κατά την οδυνηρή αναπαράσταση των δρώμενων, αλλά για να εμφοσώσει πνοή ζωσα λυτρωτικής ανάστασης στο οιονεί διαμελισμένο σώμα του Πενθέα της σύγχρονης κυπριακής τραγωδίας. Μιας τραγωδίας, που επί μισό και πλέον αιώνα απεργάζονται οι μεταμορφωμένες κάτω από το ίδιο αδιάλλακτο προσωπίο μαινάδες του Τούρκου εισβολέα κατακτητή και που τα επεισόδια και τα στάσιμά της αφηρούνται να εμ-παίζονται δίχως την έξοδο της κάθαρσης στην παγκόσμια σκηνή υπό τα απαθή βλέμματα των ισχυρών και δη των θεατών εταίρων μας.

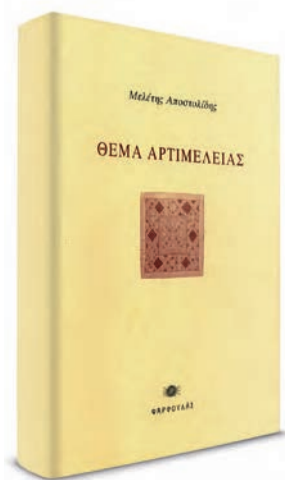
Προανάκρουσμα της περιγραφικής εικονοπλαστικής αφήγησης η αποκαλυπτική απόφαση του ποιητή, υπερβαίνοντας τις όποιες ενδοστρεφείς αναστολές ή τις χρόνιες αναβολές, να πετάξει με την πτόση της ώριμης ετοιμότητας και της απελευθερωμένης συνείδησης, καθώς «είναι θέμα αρτιμέλειας» η επανασύνδεση των θραυσμάτων της ακρωτηριασμένης ψυχής σε μετωπική ταύτιση με την ενοποίηση της μοιρασμένης κατεχόμενης γης και την επανάκτηση της λεπτατημένης πατρογονικής εστίας. Τα αλληγορικά μηνύματα του πρώτου ποιήματος αποκρυπτογραφούνται στα εύγλωττα σημειώματα των τελευταίων, νοσηματοδοτώντας προειδαστικά τις πολυεπίπεδες συμβολικές τους προεκτάσεις: «Τίναξα το χέρι να φύγει/κι η παλάμη/έγινε πουλί/έτοιμο να πετάξει./Τώρα πρέπει ν' αποφασίσω:/είναι θέμα αρτιμέλειας». «Της έλειπε ένα πόδι/[...]/Πάνω από σύνορα/και συρματοπλέγματα/πέρασε όλους τους ελέγχους/[...]/Η τραυματισμένη πλαστική της όψη/μόνο αγαπημένες μνήμες/μπορούσε να ξηπνήσει».

Ωστόσο, η διαγραφή του ποιητικού κύκλου με επίκεντρο τις απο-

φράδες ημέρες του '74 δεν σηματοδοτεί μόνο τα συνεχόμενα ασθματικά στιγμιότυπα από τα προδομένα στρατιωτικά πεδία της άνισης μάχης, αλλά και φωτίζει την ανέστια επώδυνη πορεία των προσφύγων από τους γενέθλιους τόπους του ξεριζωμού τους- ενώ από τα τοπία του θανάτου και τον εφιαλτικό λαβύρινθο της περιπλάνησης το νήμα των αναδρομικών συνειρμών δένεται με τα δυσσώνα γεγονότα της τουρκανταρίας του 1964, τα τέρατα και σημεία των τυφλών οργάνων της χούντας λίγους μήνες πριν από το πραξικόπημα και την εισβολή και χρόνια μετά με τους διεκδικητικούς αγώνες του ποιητή για το σπίτι του, που απηχεί συνεκδοχικά τη θέληση για επιστροφή των πατρών εδαφών. Έτσι, το προσωπικό μαρτύριο του ασίγηστος μνησιπήμονος πόνου μεταγράφεται σε ιστορική μαρτυρία καθολικής συνείδησης.

Ο Αποστολίδης μέσω των δικών του συγκλονιστικών αναμνήσεων, που προεκτείνει στις αυτοαναφορικές επεξηγήσεις των «σημειώσεων» του, αναζωπυρώνει τις αλγεινές μνήμες της πρόσφατης Ιστορίας μας. Εύληπτη η σημειολογία της ποιητικής του κατάθεσης: «ο χρυσός φοίνικας» γίνεται «το μαύρο πουλί», που προηγέλλει τον όλεθρο, συσσωρεύοντας «σταυρούς» «στον ομαδικό τάφο», «γυναίκες με τα μαύρα» και αγνοούμενους, σκόρπια ανθρώπινα μέλη «στα συντρίμια του αεροπλάνου», αλλά και την προδοσία «του Ιούδα». Είναι όμως και οι γονιοί, που «έχουν πεθάνει» πριν από την επιστροφή, αφήνοντας ανεξίτηλα τα έργα των χειρών τους στο «περίτεχνο μεταξωτό κέντημα» με την «...αυλή των θαυμάτων/που κρύβει μέσα του» και που κοσμεί το εξώφυλλο του βιβλίου. Αλλά και η «φλόγα» του έπους του 1955-59 φωτίζει «τα σβησμένα ονόματα» στη «Μαρμαρίνη πλάκα» της πλατείας ηρώων της Λαπθίου, όπως αποτυπώνεται στο ομώνυμο ποίημα και την αντίστοιχη μαυράσπρη φωτογραφία.

«Το σπίτι είναι δικό μου», «Τούτη η γη είναι δική μου» υπενθυμίζει ο ποιητής σε κατακτητές, καταπατητές και δικαστές όχι μόνο εξ αφορμής της γυναικείας υπόθεσης Όραμς-Αποστολίδη, αλλά και αενάως μέσα από τα τριςβαθα της ψυχής του, για ν' ακουστεί ως τα πέρατα της οικουμένης.

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Στον απόηχο του Ολοκαυτώματος

chrysothemisch1@gmail.com

Οι ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε, έστω και υστερογενώς, στην προ δεκαήμερο θεατρική εκδήλωση, που διοργάνωσαν από κοινού στη Λευκωσία η Πρεσβεία του Ισραήλ με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στα πλαίσια της Ημέρας Μνήμης των Θυμάτων του Ολοκαυτώματος, στις 27 Ιανουαρίου-συμβολική ημερομηνία απελευθέρωσης των ανέλπιστα επιζώντων του Άουσβιτς από τον σοβιετικό στρατό και που καθιερώθηκε διεθνώς το 2005 με ψήφισμα των Ηνωμένων Εθνών. Μια εξηκονταετία μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου και εβδομήντα ένα χρόνια μέχρι σήμερα, για να μας υπενθυμίζουν επωδύνως τη μαζική-βιομηχανική δολοφονία εξι εκατομμυρίων Εβραίων της Ευρώπης υπό το μένος του αντισημιτισμού των Ναζί και μέσω του μεθοδικού σχεδίου της «Τελικής Λύσης» στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα τάγματα θανάτου και τα τερατώδη κέντρα εξόντωσης, στους τεράστιους θαλάμους αερίων και τα κρεματόρια της ανείπωτης φρίκης. Από το Νταχάου και το Άουσβιτς-Μπιρκενάου μέχρι το Μπέλζεκ και το Κέλμνο έως το Μαϊντάνεκ, το Σομπιμπόρ και την Τρεμλίνκα, όπου η απάνθρωπη βαρβαρότητα στον κολοφώνα της στυγνής βαναυσότητας της εγγράφεται με τα μεγαλύτερα χρώματα στην Ιστορία της ανθρωπότητας.

Αποτίοντας φόρο τιμής στις στρατιές των αθών θυμάτων κάτω από το βάρος οδυνηρών σκέψεων και αποτροπαστικών αισθημάτων για τη μεγαλύτερη τραγωδία των αιώνων, που απεργάστηκε το χιτλερικό καθεστώς του μίσους και του αφανισμού ενός ολόκληρου λαού, παρακολουθήσαμε με κομμένη την ανάσα την εξάισια παράσταση «Stones» από την Ισραηλινή θεατρική ομάδα ORTO-DA, μια μεγαλο-

φυώς εμπνευσμένη καλλιτεχνική δημιουργία του σκηνοθέτη Yinon Tzafrir. Με την άλλη γλώσσα του θεάτρου, της δημιουργικής ευφάνταστης πρωτοτυπίας, της ανατρεπτικής διαφορετικότητας και της μιμικής δραματουργίας στην εκφραστικότερη ποιητική της σύλληψη, όπως ενσαρκώθηκε στην άψογη ερμηνευτική απόδοση των ηθοποιών μέσα από τις εναρμονισμένες κινήσεις του σώματος και τις εύληπτες ατιόσπαιρα των υποβλητικών φωτισμών και των φωνητικών-μελωδικών εφφέ, σκηνοθετώντας αλληγορικά την Ιστορία και την πολιτική σε τέχνη μακρόπνοης πειστικής πρόσληψης, οι ανάγλυφες «πέτρες» του περίφημου μνημείου του Nathan Rapoport, αφιερωμένου στους ήρωες-επαναστάτες του γκέτο της Βαρσοβίας, ζωντάνεψαν με τις ορειχάλκινες μορφές ανδρών, γυναικών και παιδιών: όσων μās μετέδωσαν μνήματα αγωνιστικής επιβίωσης, πεισματικής πάλης και αντίστασης εναντίον τυράννων και δημίων, αλλά και ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, ισχυρής βούλησης και πίστης στη ζωή, αισιοδοξίας για τη λύτρωση του ανθρώπου από τα δεινά του ολοκληρωτισμού, όπως και ευοίωνης ελπίδας για την επικράτηση της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο. Και δεν χρειάστηκε η παραμικρή έναρθηρη φωνή, που εξάλλου την είχαν πνίξει οι υποχθόνιοι ανθρωποκτόνοι μηχανισμοί του Γ΄ Ράιχ- εξού και η εύγλωττη σιωπή της μιμικής σημειολογίας.

Έτσι, σε επεισοδιακά εμβληματικά στιγμιότυπα τους ηρωικούς αυτούς μαχητές δεν τους είδαμε μόνο να αυτοσαρκάζονται και να αντιμετωπίζουν

με χιούμορ τις αβάσταχτες συνθήκες της πείνας και της εξαθλίωσης στο γκέτο της απομόνωσης και της περιθωριοποίησης, αλλά και να σπλητεούν και να γελοιοποιούν με τα μάτια του βρέφους την πανύψηλη ρούχινη καρικοτούρα του Χίτλερ. Κι ήταν να τους θαυμάσουμε, καθώς δεν έπαυαν ν' αναβιώνουν τον ρομαντικό έρωτα και την αισθητική χαρά των αλλοτινών όμορφων ημερών, μεταμορφώνοντας σε μουσικές χορδές τα σύρματα στο στρατόπεδο του εγκλεισμού τους ή της επικείμενης θάνατός τους. Και όσους βεβαίως κατάφεραν να επιζήσουν των μαρτυρικών βασανιστηρίων και των αθρόων εκτελέσεων, τους αντικρίσαμε ακόμη με ανακούφιση στην «Έξοδο» του δράματός τους να ξανοίγονται στο πέλαγος με το ομώνυμο πλοίο των ονειρών τους για την προγονική γη της επαγγελίας. Οι συνειρμοί παρέπεμψαν στα μεταναστευτικά κύματα των χιλιάδων επιζώντων Εβραίων προσφύγων στον τόπο μας με τη νίκη των Συμμάχων κατά του Άξονος και την παραμονή τους στα βρετανικά στρατόπεδα κράτησής τους, ειδικότερα στον Καράολο της Αμμοχώστου, κατά την περίοδο 1946-1949, μέχρι να τους επιτραπεί η σταδιακή αναχώρησή τους για τη Παλαιστίνη.

Τα επί σκηνής πρωτοποριακά δράματα επευφημήθηκαν με παρατεταμένα χειροκροτήματα στο κατάμεστο Σατιρικό Θέατρο, σημασιοδοτώντας με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο τις εκατόμβες των εφιαλτικών ανθρωποθυσιών στον βωμό του Ολοκαυτώματος: του βιβλικού αρμαγεδδώνος της ολάκερης καταστροφής και της ιστορικής ιδιαιτερότητας της γενοκτονίας των Εβραίων, της Shoah, που ρίχνει βαριά τη σκιά της στην Ευρώπη του ελληνορωμαϊκού και χριστιανικού πολιτισμού, του διαφωτισμού και των ανθρωποκεντρικών διακρουσιών.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τάσος Λειβαδίτης, Αυτό το αστέρι είναι για όλους μας

Απόσπασμα της βδομάδας // Γιατί ξέραμε, το ξέραμε, αγαπημένη μου, πως δεν ήταν ο άνεμος.
Χιλιάδες άνθρωποι πέθαιναν έξω απ' την πόρτα μας // Επιμελείται η **Μαρία Μινά**

Το ποίημα γράφτηκε το 1952.

Νύχτωνε γρήγορα. Ο αγέρας ερχόταν από μακριά μυρίζοντας βροχή και πόλεμο. Τα τρένα γεμάτα φαντάρους πενούσαν βιαστικά, μόλις προφταίναμε πίσω απ' τα τζάμια να τους δούμε. Μεγάλα σιδερένια κράνη κλείναν τον ορίζοντα. Γυάλιζε η ασφαλτος βρεγμένη. Πίσω απ' τα παράθυρα καθάριζοντας λίγα ξερά κουκκιά σωπαίναν οι γυναίκες. Και το βήμα της περίπολος έπαιρνε τη σιωπή απ' τον δρόμο κι απ' τον κόσμο τη ζεστασιά.//

Γύρισε λοιπόν τα μάτια σου να κοιτάξω τον ουρανό, δώσ' μου τα χέρια σου να κρατήσω τη ζωή μου. Πόσο κλωμή είσαι, αγαπημένη μου!//

Σα να χτυπούσε η πόρτα μας τη νύχτα. Η μητέρα σου σέρνοντας τα χοντρά της τσόκαρα πήγαινε ν' ανοίξει. Κανείς. Κανείς, ξανάλεγε. Ο αγέρας θα 'ναι. Εμείς σφιγγόμαστε ο ένας πλάι στον άλλο. Γιατί ξέραμε, το ξέραμε, αγαπημένη μου, πως δεν ήταν ο άνεμος. Χιλιάδες άνθρωποι πέθαιναν έξω απ' την πόρτα μας.//

Κοίταξε πώς ρήμαξε η γειτονιά μας, αγαπημένη μου. Ο άνεμος μπεινοβγαίνει μες στις χαραμάδες των σπιτιών, οι τοίχοι μουσκεύουνε, φουσκώνουν,

ύστερα γκρεμίζονται. Πού πήγαν τόσο γειτόνοι μας χωρίς να μας χαιρετήσουν, αφήνοντας μισοσβεστωμένο το πεζούλι τους, το χαμόγελό τους μισοτελειωμένο. Έτσι να στρίψει κανείς τη γωνιά και δεν τον ξαναβλέπουμε. Λέγαμε καλημέρα κι έπεφτε άξαφνα το βράδυ.//

Πού πάνε λοιπόν τόσα παιδιά; Κ' εκείνος ο ξανθός ομπρελάς που τραγουδούσε τα πρωινά ντουφεκίστηκε, κι ο περιπεράς που μας άπλωνε τα ρέστα χαμογελώντας ντουφεκίστηκε, και το παιδί που μας ζύγιζε τα κάρβουνα - το θυμάσαι αλήθεια, ντουφεκίστηκε. Το καρότσι του αναποδογυρισμένο σε μια γωνιά. Η αγαπημένη τους θα κοιτάει τώρα κατάματα τη νύχτα, θα χώνει σα σκυλί το πρόσωπο και θα μυρίζει το πουκάμισό τους.//

Κι ο ταχυδρόμος που άνοιγε με τη φωνή του τα παράθυρα ντουφεκίστηκε. Πάρε λοιπόν το κόκκινο στόμα σου από κοντά μου, Μαρία. Κρυώνω. Σ' όλους τους τοίχους απόψε ντουφεκίζεται η ζωή.//

Αγαπημένη μου, σ' αγαπώ πιο πολύ απ' ό,τι μπορώ να σου πω με λόγια, θα 'θελα να πεθάνω μαζί σου, αν κάποτε πέθαινες, κι όμως, αγαπημένη μου, δεν μπορούσα, δεν μπορούσα πια να σ' αγα-

πώ όπως άλλοτε.//

Κλείναμε πίσω μας την πόρτα και κρυώναμε, κλείναμε τα παράθυρα και κρυώναμε πιο πολύ, και καθώς γύριζα να δω τα μάτια σου, έβλεπα τα μάτια της γειτόνισσας που της σκότωσαν τέσσερα παιδιά, και καθώς άπλωνα να βρώ το χέρι σου ήταν σα να 'κλεβα το ψωμί απ' τα χέρια των πεινασμένων.//

Μ' αγκάλιαζες, μα εγώ πάνω απ' τον ώμο σου κοίταζα τον δρόμο. Κι όταν θέλαμε να μιλήσουμε σωπαίναμε ξαφνικά. Ανάμεσά μας ρίχναν οι άνθρωποι το μεγάλο ίσκιο τους. Τι θ' απογίνουμε, αγαπημένη.//

Πώς να ζεστάνει πια η κουβέρτα μας τόση παγωνιά, πώς να μας προστατέψει η πόρτα μας απ' όλνη αυτήν τη νύχτα. Ανάμεσά μας ρίχναν οι άνθρωποι το μεγάλο ίσκιο τους. Τι θ' απογίνουμε, αγαπημένη.//

Αγαπημένη μου, ακούς; Όχι, δεν είναι ο άνεμος, φτάνει από πιο μακριά, θα 'λεγες πως χιλιάδες βήματα κατφορίζουνε στους δρόμους, χιλιάδες αρβύλες που βροντάνε τα καρφιά τους πάνω στην ασφαλτο. Πού πάνε; Πώς μπορούν και φεύγουν.//

Πώς θα μπορούσα να ζήσω μακριά σου, αγαπημένη μου, πώς θ' άναβα μια

λάμπα αφού δε θα 'τανε για να σε δω, πώς να κοιτάξω έναν τοίχο που δε θα περνοδιαβαίνει ο ίσκιος σου, πώς ν' ακουμπήσω σ' ένα τραπέζι που δε θ' ακουμπάς τα χέρια σου, μια φέτα ψωμί που δε θα τη μοιραζόμαστε πώς να την αγγίξω.//

Μα όσο πάει και μεγαλώνει αυτός ο θόρυβος. Δεν έχει τόπο να κοιμηθείς. Γωνιά δεν είναι να καθίσεις. Όχι, δεν είναι ο άνεμος, φτάνει από πιο βαθιά. Κόψε λοιπόν, αγαπημένη, το σεντόνι μας, σκίσε το φόρεμά σου και βούλωσε τις χαραμάδες.//

Οι άνθρωποι ρίχνουν βιαστικά στον μπόγο τους όλο το σπιτικό τους, γιατί όλο τους το σπιτικό δεν είναι παρά λίγο ψωμί, ένα ενθύμιο κι η αγάπη τους στη ζωή. Ύστερα φιλιούνται και χάνονται μέσα στη νύχτα.//

Ύστερα μένουμε εμείς. Πού μένουμε; Γιατί μένουμε; Πώς θ' ανοίγα μια πόρτα όταν δε θα 'τανε για να σε συναντήσω, πώς να διαβώ ένα κατόφλι αφού δε θα 'ναι για να σε βρω. Όχι, δε θα μπορούσα να ζήσω μακριά σου, αγαπημένη μου.//

Μα απόψε σ' όλες τις γωνιές μάς περιμένουν οι άνθρωποι. Δώσε μου μια στιγμή το στόμα σου. Κι ετοιμάσε μου τον μπόγο μου, Μαρία. [σελ. 9-13]

Το **Αυτό το αστέρι είναι για όλους μας** κυκλοφορεί αυτοτελώς από τις **εκδόσεις Κέδρος**. Τα ποιητικά Άπαντα του **Τάσου Λειβαδίτη** επανεκδόθηκαν πρόσφατα από τον **Μετρονόμο**.